



# Tabor

1941

SLOVENSKIM · BORCEM · ZA · PRAVO  
CENO · ČLOVEKA · BLAGOR · DOMA  
SVOBODO · NARODA · KRŠČANSKO  
OMIKO · OVENČANIM · V · SMRTI  
S · POROŠTVOM · ZMAGE  
SPOMIN · HYALEŽNOST · SLAVA

1945

A · LOS · HEROES · ESLOYENOS  
DEFENSORES · DE · LOS · DERECHOS  
DEL · HOMBRE · Y · DE · LA · CIVILIZACION  
CRISTIANA · MARTIRES · GLORIOSOS  
SACRIFICADOS · EN · ARAS · DE · LA  
LIBERTAD · HOY · HOLLADA · EN  
EL · CRUEL · MUNDO · QUE · VIVE  
BAJO · LA · EGIDA · COMUNISTA

POGREZNILI · SO · V · JAMO · HOJE  
ŽIVLJENJE · METALI · KAMENJE  
NAME · TEDAJ · GOSPOD · SEM  
KLICAL · TVOJE · IME · BEKEL · SI · MI  
NE · BOJ · SE · PR · JER · ŽAL · 5 · 53 · 8

SVOBODNI · SLOVENCI · V · ZDOMSTVU · 1965 · LOS · ESLOYENOS · LIBRES

## ZDSPB TABOR

25-letnica Grčaric in Turjaka

Milwaukee, Wisc.

September 1968

TABOR je glasilo Združenih slovenskih protikomunistov • TABOR je last in vestnik Zveze D. S. P. E. Tabor • Mnenje Z. D. S. P. E. Tabor predstavljajo le članki, ki so podpisani od glavnega odbora Zveze. • Izdaja ga konzorcij. Predsednik inž. Anton Matičič. • Urejuje uredniški odbor; odgovorni urednik Adolf Škrjanec, za lastništvo Ivan Korošec, upravnik Jože Jenko.

—:—  
TABOR is the voice of the Confederation Tabor of the United Slovene Anticommunists

—:—  
TABOR es órgano de la Confederación Tabor de los Anticomunistas Eslovenos Unidos. • Director: Ing. Antonio Matičič, Ramón L. Falcón 4158, Buenos Aires, Argentina

—:—  
Imprenta: Talleres Gráficos Vilko S. R. L., Estados Unidos 425, Buenos Aires, Argentina, T. E. 33-7213

—:—  
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 933.090

—:—  
NAROČNINA: Južna Amerika 600 pesov, odn. enakovrednost v dolarju; U. S. A. in Kanada 3.50 dolarja letno; Anglija in Avstralija 1 funt šterling; evropske države 2 dolarja

—:—  
Naročila, reklamacije in nakazila pošiljajte na naslov upravnika: José Jenko, Pedernera 1075, Villa Madero, prov. Buenos Aires, Rep. Argentina

—:—  
Vse dopise in ostalo pošto pošiljajte na naslov: inž. Anton Matičič, Igualdad 1110, Villa Ballester FNGBM, Pcia. de Buenos Aires, Argentina

### NASLOVNA SLIKA

Na vseh celinah sveta so preživeli izkrvavelega rodu slovenskih bojevnikov za svobodnega človeka postavili dostojne spomenike tistim, ki so v majskih-junijskih dneh tragičnega leta 1945 za svetel zgled vsemu človeštvu dali življenje za Boga — Narod — Domovino. — Spomenik padlim v osrednji Slovenski hiši v Buenos Airesu je močan opomin nam in bodočim rodovom, da se nikdar ne oddaljimo od prave poti, ki so jo o pravem času pokazali slovenski domobranski junaki na mrtvi straži svobodnega človeka.





# Tabor

*Združeni v boju se borimo  
vneto;  
narod slovenski živi,  
naj živi!*

(Domobraska pesem)

Mayo - Junio 1968

BUENOS AIRES

Maj - Junij 1968

## MAYO 1810 — MAYO 1968

Recordemos en este mes la gesta emancipadora de los patriotas criollos. Dos principios fundamentales quedaron enunciados desde los albores de la Revolución de 1810: la **soberanía del pueblo** y la **seguridad individual** que exigía el juicio previo para la imposición de una pena — *nulla poena sine legale iudicio*.

Directa o indirectamente el nuevo gobierno debía surgir de la voluntad popular. Y así ocurrió, porque producida la renuncia de la Junta constituida el 24 de mayo de 1810; los vecinos exigen el Cabildo Abierto del 25 de mayo donde se constituyó la Primera Junta de Gobierno patrio presidida por don Cornelio Saavedra.

Todos estos conceptos nos conducen inevitablemente a la comparación.

En este mes de mayo; el más bello en nuestro lejano terruño que se engalana como nunca, pareciendo por su majestuoso paisaje un paraíso terrenal nos invade una honda tristeza al saber que no impera allí ninguno de estos principios proclamados por la Revolución de Mayo de 1810 y respetados en todas las naciones del orbe a excepción de las que soportan el yugo comunista.

Estamos persuadidos que tarde o temprano surgirán patriotas que con el coraje, ideas firmes y fe — que fueron el arma de lucha de los hombres de Mayo de 1810 romperán las cadenas de la opresión comunista.

Cuando esa hora llegue, millares de Eslovenos retornarán a su patria y como un pequeño homenaje a esta tierra que los acogió tan espontáneamente entonarán allá el himno argentino y resonará muy fuerte la parte que dice: **Libertad, Libertad, Libertad!**

## LEST WE FORGET...

Once every year, we turn our thoughts to pay tribute to all of those who fought and died for freedom. Thus we are recognizing the fact that there is no liberty without struggle and there is no freedom without the sacrifice. We, who under the grace of God, enjoy freedom should recognize that fact that freedom is indispensable and that we must struggle of necessity to preserve it from destruction by the forces which work against it so zealously. The principles of democracy, the principles for which our gallant men died so courageously in many foreign lands, must not be suffocated. Let us not forget these sacrifices and let us in these turbulent days often pay tribute to those who made it possible for us to live in the land of the free, a land of abundance and prosperity. In doing so, we will be able to recognize those forces which today are making every effort possible to enslave humanity and to bring new misery to the entire free world. There are some who today have begun to think that all form of Communism are not dangerous to the existence of freedom. They believe that the Communists could evolve to the stage of democratic socialism thereby giving up their desire to dominate the world. This is nothing more than a wishful thinking and testifying to the fact these people have never quite grasped the true nature of the Communism. There is no such thing as good or bad evil and hence, no difference from one Communistic branch to another. It is the duty of the people of the free world to be concerned about the Communistic revolution no matter where they may exist because these revolutions are a treat to the very essence of humanity.

The Slovenian American Anti-Communist War Veterans annually commemorate their dead. We pay tribute to all those who have died and in particular to our comrades in arms who were massacred in 1945. In that year, the Slovenian Anti-Communist forces, Slovenski Domobranci, retreated toward Carinthia which was occupied by British forces. The British extradicted to Tito's partisans thousands of these Anti-Communists. Most of these unfortunate men were liquidated after their forced return. Only those who were able to take haven in the American Zone of Austria were saved. Under the pretext of transferring them to Palmanova, Italy, the British military authorities extradicted to Yugoslav Communists over 11.000 Slovenian Domobranci and civilians.



The Slovenian people recognized over a quarter of a century ago what the true nature of the Communist conspiracy was. In the days that country was oppressed by Nazis and Fascist occupators, the conspiracy of internationally guided Communists stabbed the nation in the back. The Communists, who under normal circumstances would never have been able to execute their revolution and seize the power, knew that the time was ripe for them. With the aid of international leftists, including aid from oppressors of the Slovenian and Yugoslav nations, the conspiracy was crowned with success. In particular, it succeeded so well because the free world could not recognize fully that on the ruins of Nazi tyranny, a new modern tyranny was about to enslave millions of those who believed and fought for freedom and democracy. At that time, conditions in Slovenia and other countries of Yugoslavia were even worse than they are today in Southeast Asia. Slovenian people were oppressed by occupators and terrorized by Communists with no helpful relief. Thousands of people were arrested and driven to concentration camps and thousands still were killed in cold blood by the Communists. At that crucial time, the Slovenian people stood up and decided to defend themselves. The aims of the Slovenian Domobranci and Slovenian Chetniks were simple yet sacred: „To prevent the slavery imposed on them by the on-coming Com. revolution.“ Their only crime was that they believed in freedom and democracy of the Western type. Yet, for this sole transgression, they were branded by the Communists as traitors and executed without mercy. The free world did not recognize the struggle of the Slovenian people against Communism at that time moreover, the world completely misunderstood their struggle so saturated were they by propaganda of Tito's Communists. The year 1945 brought victory to many however, to the Slovenian people it brought disappointment and new slavery. The war was already over when Tito's Communists tortured and massacred over 30.000 Slovenian Anti-Communists and herded them into mass graves near the towns of: Kočevje, Teharje, Škofja Loka and others. This massacre was not publicized and hence, very little is known about it. Yet, for us, who knew these unfortunate men, these days will never be forgotten.

Today, twenty-three years since that massacre, Tito's Communism is still often misrepresented in the free press. Titoism is as much a Communist ideology as Soviet Communism or Chinese Communism. It is a totalitarian system with the dictatorship of the Communist party striving for the classless society. A close scrutiny of the present activity of the Yugoslav Communism would clarify the fact that there is no basic change in that branch of Communism. The true intentions of Yugoslav Communism is best shown in the following poem which was published in 1942 and which contains the entire program of the Communist revolution. It clearly reflects the activity of Titoism today as well as the activity of such Communistic "liberation fronts" as those that are conducted by Viet Cong.

„...Let us Over — Storm the Storm.  
 Stretch the gallows over the whole world!  
 Robbery, arson, murder, are your God!  
 Ravange! Blood cried out!  
 Revolt awakened in our heart!  
 Hurrah! Red pioneers!  
 Bombs, dynamite —  
 into the foundations, vaults!  
 Tomorrow, red engineers,  
 through triumphal arches —  
 to build the new world!  
 Partisans,  
 demolish, destroy! Hurrah!...“

Does this not sound familiar in today Communistic activities in Viet Nam and elsewhere? And what about Tito and his party? They do not lose any opportunity to attack American policies and brand America the aggressor nation. Yes, Tito and his party will continue to fight for the cause of international Communism. Just recently, less than 3 month ago, the Yugoslav press was full of accusations against America. In many Slovenian cities there were Communists organized demonstrations against America actions in Viet Nam. When the Slovenian people wrote their protest against such outrageous posters they were branded as reactionary by the party officials. And at the same time, The Congress of the Communist party at its session on February 2, 1968 demanded more demonstrations against the United States and asked for broader support to the Viet Cong. Every worker in Yugoslavia is forced to contribute money for the „liberation front“ in Viet Nam. At the same session, the party committee ordered a broad propaganda campaign for the Viet Cong. Yes, the Yugoslav Communists have money for the Communist cause in the world, but, they do not have money to improve their impoverished economy. For that purpose they turn to United States for continuous aid. How ridiculous can all this be!

We Slovenian American Anti-Communist War Veterans are paying tribute to our fallen comrades by morally supporting our fighting men will not be in vain. Our hearts are with them because they are fighting for the basic human freedom, the same that our comrades fought for 25 years ago. We pay homage to all our fighting men, hoping that the people of the free world will recognise their sacrifices and will not brand them as traitors, as was the case with our fallen heroes.



## Book Review

Dr. Joseph Felicijan: **THE GENESIS OF THE CONTRACTUAL THEORY AND THE INSTALLATION OF THE DUKES OF CARINTHIA**, 144 pages, published and printed by **Družba sv. Mohorja v Celovcu**, Klagenfurt, Austria. \$ 5.00. Library of Congress Catalog Card Number: 67-25055.

The author is historically following back into the past the unique custom of the **Installation of the Dukes of Carinthia**. This was studied and described for the world at large first by an Italian priest **Aeneas Silvius Piccolomini**, the later Pope Pius II, who was serving a parish at Stari Trg. Through this contact with the Slovenian people he became interested in the ritual of the old Slovenian political phenomenon which was elaborated in some of his works later on.

Dr. Joseph Felicijan is following the influence of Piccolomini on the work of Frenchman **Jean Bodin** in his writing, **Les Six Livres de la République**, published in 1576. It was particularly this work through which **Thomas Jefferson** became interested likewise in the Dukes of Carinthia.

In drafting the **Declaration of Independence** **Thomas Jefferson** incorporated many of the basic ideas of the installation and ritual of the **Dukes of Carinthia** as well as those expressed in **Jean Bodin's** work.

Dr. Felicijan is able to prove how much **Thomas Jefferson** was interested in the past political history of the Slovenes in Carinthia. Like several scholars in the past, so did also **Thomas Jefferson** find that **this early democracy among the Slovenes has no comparison**. He discovered among the other things the basis of the **contractual theory**, namely the source of power which a ruler possesses, how he is using this power and what are this ruler's obligations to his people. The concepts of contractual theory are embodied in the **Declaration of Independence**.

The book is furnished with original reproductions of the **Bodin work De La République** which was kept in **Jefferson's** library, and with some drawings pertaining to the historical events and sites of the installation of the **Dukes of Carinthia**.

In the last chapters of the book, Dr. Felicijan mentions the history of preservations of this ritual, the significance of this contract on democracy, and finally presents a short history, religious, political, and cultural which was molding the Slovenian nation from the distant past until today.

The author is saying in the conclusion that **this ancient ritual is still**

alive as a thought and idea among the Slovenes. He hopes that some day the will attain their freedom.

This thorough historical work is an excellent presentation of the contractual theory which Thomas Jefferson and others already used and applied to their political life, and which is for the Slovenes for the time being just part of the history. Let us hope that the Slovenian nation will likewise apply the basic principles of democracy, practiced by their predecessors, in the present life.

## May the Truth be Known

The following news releases came from the Office of the Congressman from the State of Illinois Hon. Edward J. Derwinski. The Congressman gave us permission to reprint these releases in "TABOR". For this and for his remarks on Slovenian Independence Day, printed in the Congressional Records for October 26, 1967, we are most grateful to the honorable Congressman who so courageously defends freedom and insists that the truth be known.

### NEWS RELEASES

From the Office of

Congressman Edward J. Derwinski  
1401 Longworth House Office Bldg.  
Washington, D. C. 20515

FOR IMMEDIATE RELEASE  
August 4, 1967

#### STATE DEPARTMENT ADMITS AWARD TO WORLD WAR II YUGOSLAV HERO GENERAL MIHAILOVICH

Legion of Merit Awarded Posthumously Nineteen Years  
Ago Never Publicized For Fear Of Offending Tito

Congressman Edward J. Derwinski (R. Ill.) has obtained from the Department of State the declassification of the posthumous award of the Legion of Merit to General Dragoljub Mihailovich, which was made March 29, 1948, and classified at the time for fear of offending the Yugoslav Communist Government.

"General Mihailovich, World War II Minister of War of the Royal Yugoslavian Government, a United States ally, was heralded at the time most effective anti-Nazi guerrilla warrior in Europe," Derwinski pointed out. "Under an agreement insisted upon by Soviet Dictator Stalin and acquiesced to by President Roosevelt and Prime Minister Churchill, Allied



Waid in the closing years of World War II was provided only to the Communist designated leader Joseph Broz Tito," Derwinski noted.

„Despite the withdrawal for political reasons of Allied aid General Mihailovich effectively fought the Nazi German and Fascist Italian occupation troops in Yugoslavia tying down numerous divisions. He and his Chetniks were especially effective in rescuing American aviators who were forced to land in enemy-held territory", Derwinski emphasized.

The Department of State in reluctantly acknowledging and declassifying the award stated that "The proposal for the award appears to have arisen from the interest in General Mihailovich expressed by a group of American aviators whom he had rescued during the war who, despite his death in 1946, desired this recognition of the Allied cause."

The citation accompanying the award, signed by President Truman, reads as follows:

"General Dragoljub Mihailovich distinguished himself in an outstanding manner as commander-in-Chief of the Yugoslavian Army Forces and later as Minister of War by organizing and leading important resistance forces against the enemy which occupied Yugoslavia, from December 1941 to December 1944. Through the undaunted efforts of his troops, many United States airmen were rescued and returned safely to friendly control. General Mihailovich and his forces, although lacking adequate supplies, and fighting under extreme hardships, contributed materially to the Allied cause, and were instrumental in obtaining a final Allied Victory."

The Department of State has further advised Congressman Derwinski that it is retaining the medal and citation until such time as proper arrangements can be made for their disposal since the Department no longer recognizes, and refuses to present the award to, exiled King Peter of Yugoslavia under whom Mihailovich served in World War II.

At the close of World War II Tito had been installed by the Red Army," Derwinski pointed out, and Mihailovich maintained himself for seventeen months until his capture in March of 1946. He was brought to trial by the Communists on trumped-up charges and executed on July 15, 1946, before a firing squad despite vigorous objection from many Free World sources."

#### EXCERPTS FROM DEPARTMENT OF STATE CORRESPONDENCE WITH CONGRESSMAN DERWINSKI

"An award of the Legion of Merit, in the degree of Chief Commander was made posthumously to General Mihailovich on March 29, 1948, under an order of the Secretary of the Army dated January 23, 1948. Ge-

neral Mihailovich was executed in Yugoslavia in June 1946. The citation accompanying the award, signed by President Truman, reads as follows:

'General Dragoljub Mihailovich distinguished himself in an outstanding manner as Commander-in-Chief of the Yugoslavian Army Forces and later as Minister of War by organizing and leading important resistance forces against the enemy which occupied Yugoslavia, from December 1941 to December 1944. Through the undaunted efforts of his troops, many United States airmen were rescued and returned safely to friendly control. General Mihailovich and his forces, although lacking adequate supplies, and fighting under extreme hardships, contributed materially to the Allied cause, and were instrumental in obtaining a final Allied victory.'

The proposal for the award appears to have arisen from the interest in General Mihailovich expressed by a group of American aviators whom he had rescued during the war and who, despite his death in 1946, desired this recognition of his services to the Allied cause.

"The award has never been presented because of the practical unavailability of any heir of General Mihailovich to whom, in view of the official attitude of the Yugoslav Government toward General Mihailovich and the sensitive international diplomatic considerations involved, presentation could appropriately be made. The medal and citation therefore are being retained in the Department of State until such time as proper arrangements can be made for their disposal.

"The award was classified at the time it was made in 1948 because of the consideration noted in my letter of July 13. It was recently declassified in view of the long intervening period of times since its issuance and in order to permit a full and frank response to your initial inquiry of May 15 on the subject.

"As regards the question of presentation of the award, we agree that the consideration which made it impracticable to present the award to any heir of General Mihailovich in 1948 remain just a pertinent today. We appreciate fully your interest in suggesting that the award be presented to former King Peter. We regret, however, that it is not possible to act in accordance with your proposal. Former King Peter is not recognized in any formal capacity in relation to this Government. It would be neither appropriate from a protocol point of view nor desirable in terms of our foreign relations interests to present the award to him. Rightfully and properly, the award may be transferred only to an heir of General Mihailovich. In these circumstances, the Department has no alternative except to retain custody for the award until such time as its proper disposition may become possible."



Mr. R. F. Lukež, Jr.  
7306 Raccoon Hill Drive  
Kirtland, Ohio 44094

February 19, 1968

Dear Mr. Lukež:

I am pleased to acknowledge receipt of your letters of February 14 and January 25. Thank you for sending me the booklet, "Communism As I Know It."

You have my permission to reprint news releases which come from my office in the publication, "TABOR". I will continue to send news releases which I think will be helpful to you.

Sincerely yours,

Edward J. Derwinski, M.C.

---

Rudolph F. Lukež

## **Reflections on the Historic Award Bestowed on General Mihailovich**

Through the efforts of the Congressman Derwinski the U. S. State Department declassified the official text of the posthumous award of the Legion of Merit to General Mihajlović.

The document is now released since August 4th, 1967 and Congressman Derwinski was kind enough to mail to our Committee on History and Documentation the highlights of this all important text. Let us take into consideration the fact that this award was possible only through the persistent actions of the grateful former American flyers rescued by the Mihajlović army during World War II. Many of these pilots asked the U. S. State Department for permission to testify during the General's trial in Belgrade in 1946; however, their request were denied. They had no opportunity to show their gratitude to the aged General; they could not tell about good deeds done for them by the Chetniks. The life long gratitude however convinced the U. S. State Department to do at least something for the recognition of the General's patriotic conduct during the World War II. The posthumous award with text and selected correspondence pertaining to it is published, probably for the first time, in our TABOR should constitute very interesting information.

When we talk about General Mihajlović we subconsciously think on our Slovenian Home Guards. They were fighting for the same ideals, they were actually defending, exactly what their name implies, their homes,

their hills and mountains, their fields and meadows, their churches and schools, their people. They were also helping the American aviators to safer places, just like Chetniks. The Slovenian Home Guards were rather very successful in their actions and we may ask ourselves why they were aiming so persistently for victory. The answer is simple: Slovenian Home Guards had a nation-building idea, developed to the fullest potential. This means that they were aware of their fight for a free Slovenia in the first place, for a Slovenia which has to guide its own future regardless of the big power's play; they fought for the survival of the Slovenian nation in the most critical times when something had to be done. Many an American can only wish today that Vietnamese would have their nation-building idea developed just a little more. More than ever after the extermination of the Slovenian Home Guards in 1945 in the forests of Kočevski Rog and elsewhere in Slovenia we can see again that this nation-building idea is emerging over again, the idea which has its growth sprouts in education, economy, politics and other fields. This is the idea by which also General Mihajlović was permanently guided. Therefore, he was democratically inspired. Only if you are nourished by nation-building ideas then you can know that all the positive and constructive forces have to be mobilized in order to build a more independent and democratic nation. Such builders, beyond any doubt, were our Home Guards and our Chetniks.

We should certainly appreciate our American flyers for being so grateful to the General Mihajlović, we also thank Congressman Derwinski for his time and interest to make this document public. In the final analysis this may also have a good effect on the tyrannical Yugoslav leaders who brought General Mihajlović and his sympathizers to death. This may also be a testimonial that truth is winning and that false talk cannot hide.

---

18/8

BRITISH EMBASSY  
Washington D. C.

Dear Mr. Lukež

23. January, 1968

I have been requested to reply to your letter to Her Majesty the Queen of 16 November. I am afraid that I am not in a position to comment on the version you give certain events in Southern Austria in 1945. Under the rules applicable to historical research in the United Kingdom, the contents of confidential official files may not be made public for 30 years. In the present case it is doubtful whether they would reveal material of great value from a historical point of view since any detailed documentation would have been in the files of the British Military Administration in Austria. These files which included all matters for which the Bri-



tish Military Administration in Austria was responsible, were not returned to London and were eventually destroyed on the conclusion of the Austrian State Treaty.

I am confident nevertheless that the British Forces in Austria, whose task was to supervise the transportation of very large numbers of displaced persons and former prisoner of war who were being repatriated at the time from all over Europe in accordance with previously established inter-Allied arrangements would not have behaved with the lack of humanity which you suggest. The fact that the order you mention was issued at all is a clear indication that the British High Command was not prepared to permit a movement operation which had been undertaken in good faith to continue in the absence of satisfactory conditions for the reception and treatment of the persons concerned at the time of repatriation.

Yours sincerely

D. V. Bendall

Mr. Rudolph F. Lukez, Jr.,  
Committee on History and Documentation  
American Slovenian Anti-Communist War  
Veterans Association,  
7306 Raccoon Hill Drive

---

7306 Raccoon Hill Drive  
Kirtland, Ohio, 44094  
January 25, 1968

Mr. D. V. Bendall  
British Embassy  
Washington, D. C., 20008  
Dear Mr. Bendall:

I am acknowledging the receipt of your letter of January 23, 1968. I thank you for your answer; however I am not quite satisfied and happy with your deductions of your thought. In a free world we cannot avoid the true historical events, we cannot make something look better or worse when it comes to a historical or scientific fact.

I had wished that you would make a little more research into this so important matter where England was so deeply involved in dealing with lives and death of so many thousands of honest people... I am afraid to state again and even to reaffirm that British authorities at that time (1945) in southern Austria were dealing with death. This is a historical fact and I am only asking you again whether it is possible on the part of British Government to clarify the reason and legality of British invol-

vement in so many innocent deaths of Slovenian people, already involved for previous four years in a bloody revolution. My opinion, and so is the opinion of the American Slovenian, European Slovenian, and Slovenian anywhere in the world that a democratic country like England at least should stay out of the tragic situation on the Slovenian soil. Slovenian nation was always fighting against any dictatorial regimes, so against Hitler as against Mussolini, and also against Tito, the agent of International Communism. You are mentioning the question of prisoners of war who do not fit into this picture. There were no Slovenian prisoners of war. There were only Slovenian Home Guards who were defending their homeland against the people committing crimes of all sorts. They were defending their homeland under the Slovenian flag against a foreign ideology. Besides the Slovenian Home Guards there were thousands and thousands of civilians, refugees, who fled the tyranny and oppression.

Toward the end of your letter you are saying that the order of British High Command to stop returning refugees back to Slovenia was a clear indication that British authorities did not want to return these people, does not hold true. This order is called officially "The new Army policy..." The emphasis is on the word new which indicates that there was a previous older policy, namely a policy of returning people to Slovenia. This is what I would like to clarify, especially the fact that British authorities know quite well how safe it is for democratically minded people in the communist hands. If British Government knew that such a policy is wrong and dangerous it should certainly not try to follow it through.

For your information I would like to send to you a booklet "COMMUNISM AS I KNOW IT". This is a true narration of a Slovenian Catholic priest, living now in California, who is telling the experience of the Slovenian nation during the revolution, a priest who is saying also his and his own family life tragedy. These are only a few examples. I am calling to your attention particularly the pages 34 and 35 of the said booklet where you can find part of your answer, but for what no official of the British Government was able to give an explanation. I know that British Government must have some more meaningful and truthful, rather a true historical, explanation to this old policy of returning people to death. I cannot retract from that what history is saying and what many, many eyewitnesses are saying and writing.

I hope that you will be reading his booklet, give it to others to read, make some research on it, and if you are permitted in your capacity also to comment.

Sincerely yours.

Rudolph F. Lukez, Jr.  
Committee on History  
and Documentattion



1 February, 1968

Dear Mr. Lukez:

I am afraid that there is little that I can usefully add to my previous letter. I am sure however that you will recall the great confusion which existed throughout Europe in the weeks following the end of World War II and that you would agree that it is difficult to pass judgement on events which occurred over 20 years ago without a full knowledge of the context in which relevant actions were performed.

The British Forces in Austria, like other Allied forces enemy occupied territories were, to my personal knowledge, charged with some extremely difficult and ungrateful responsibilities which they fulfilled in good faith and with full regard to where they believed their duties lay.

Yours sincerely

D. V. Bendall

Mr. Rudolph F. Lukez, Jr.,  
American Slovenian Anti-Communist  
War Veterans Association,  
7306 Raccoon Hill Drive,  
Kirtland, Ohio.

---

Prevod prvega pisma:

23. januarja, 1968

Dragi gospod Lukež,

Naprošen sem bil, da odgovorim na Vaše pismo Njenemu Veličanstvu Kraljici, pisano 16. novembra. Ne počutim se gotovega, da bi Vam lahko obrazložil Vaš opis gotovih dogodkov v Južni Avstriji leta 1945. Po pravih, ki se nanašajo na zgodovinska preiskovanja v Združenem Kraljestvu (United Kingdom) se vsebina zaupnih uradnih spisov ne sme dati javnosti na vpogled za dobo 30 let. V tem primeru je dvomljivo, da bi dali na razpolago gradivo, ki je velike zgodovinske vrednosti, ker bi bila vsa podrobna dokumentacija spravljena pri Angleški Vojaški Upravi v Avstriji. Ti spisi, ki so vsebovali tudi vse zadeve, za katere je bila Angleška Vojaška Uprava v Avstriji odgovorna, niso bili vrnjeni v London ter so bili verjetno uničeni ob zaključku Avstrijske Državne Pogodbe.

Prepričan sem, vsekakor, da se Britanske Sile v Avstriji katerih naloga je bila nadzorovanje prevoza velikega števila beguncev in bivših vojnih ujetnikov ki so jih po preje določenimi medzavezniškimi dogovori ob tistem času vračali domov iz cele Evrope, ne bi mogle obnašati s pomanjkanjem človečnosti, na kar Vi namigujete. Dejstvo, da je sploh bil izdan odred, je jasen znak da Angleško Visoko Poveljstvo ni bilo pripravljeno,

da dovoli nadaljevanje premika, podvzeto v dobri veri, le-to brez zadovoljivih pogojev za sprejem in ravnanje vrnjenih oseb ob onem času.

Vas odkritosrčno pozdravlja,

D. V. Bendall

Prevod drugega pisma:

1. februarja 1968

Dragi gospod Lukež,

Zdi se mi, da lahko samo malo koristnega dodam k svojemu prejšnjemu pismu. Prepričan sem, da se spominjate velike zmede v vsej Evropi v onih tednih ob koncu druge svetovne vojne, in da se strinjate kako težko je soditi o dogodkih, ki so se porodili pred več kot 20 leti, ako nimate popolnega znanja povezave v kateri so bila dotična dejanja izvršena.

Angleške Sile v Avstriji, kakor tudi druge zavezniške čete v bivših po sovražniku zasedenih ozemljih, so imele, kot jaz osebno vem, zelo težke in nevhvaležne odgovornosti katere pa so izvrševali v dobri veri in s popolnim ozirom na dolžnosti ki so se jih zavedali.

Vas odkritosrčno pozdravlja,

D. V. Bendall

---

REPRINT FROM:

HI1408      CONGRESSIONAL RECORD - HOUSE      October 26, 1967  
SLOVENIAN INDEPENDENCE

(Mr. Derwinski — at request of Mr. Zion — was granted permission to extend his remarks at this point in the Record and to include extraneous matter.)

Mr. Derwinski. Mr. Speaker, Saturday, October 28, is the anniversary of a very significant, but too often overlooked, page of European history and represents the Slovenian proclamation of independence after the fall of the Austro-Hungarian empire. Slovenia was incorporated into the kingdom of Yugoslavia and the Slovenes now suffer under the dictatorship of the Communist Tito regime.

The Slovenes and the other peoples of Yugoslavia had hopes for the development of a legitimate democratic government after World War II, but since then have found themselves captives of a Communist dictatorship which continues to deprive all the people of Yugoslavia of their basic rights.



It is important for us to note, Mr. Speaker, that the Communist dictatorship in Yugoslavia has been anti-Israel in policy and is supporting the aggression of North against South Vietnam. Despite aid originated under the Truman administration, on key issues Yugoslavia has alined itself against the United States and free world nations.

History demonstrates the legitimate interest of the people of Slovenia for self-determination and the independence that Slovenia sought after World War I is still denied them. Hopefully, we can develop a world of true peace and freedom in which the people of Slovenia will finally enjoy a proper government of their own.

E. O.

## IDEJA IN ČAS

(Misli ob obletnici naših tragedij)

Verjetno še nikoli v zgodovini ni bilo toliko govora o ideji kot danes, a vendar idealizem, kot ga pojmujejo mi, v življenju posameznika in narodov skoro nima nobene besede več. Idealizem je samo še odskočna deska za osebne koristi posameznikov in političnih skupin, idealisti pa so največkrat predmet posmehovanja od strani tistih, ki hočejo s časom naprej in nimajo pravega smisla za lepoto, resnico in pravico, ki jih prinaša idealizem. Zato se kljub vsemu napredku moderne tehnike svet vrti v labirintu zmed in nesporazumov, od koder ne najde poti. Poti ne najde, ker je zavrgel idealizem in se predal materializmu, ki pozna le oblast, korist in denar.

Današnji svetovni položaj je žalostna in nujna posledica te laži-ideologije, ki nekaj oznanja in vsiljuje drugim, zase po hoče čisto nekaj drugega. Priznati moramo, da tudi slovenska skupnost gre isto "moderno" pot. Kar je enemu dovoljeno, je drugemu prepovedano in vse prepogosto velja pravilo, da človek toliko velja, kar plača, pa naj bo v politiki ali v cerkvi.

Ko bodo voditelji svobode res imeli za svobodo, ko bodo enako sodili vse ljudi in iste pravice delili z vsemi, tedaj se bo svet izkopal iz sedanjega kaosa; še prej pa bo moral narediti korak k spoznanju, da je le v resničnem idealizmu bodočnost sveta. Naj svet najde že kakršnokoli ime za ta preobrat, a treba je nazaj na pot, ko bodo narode spet vodili ljudje, ki bodo osvojili moralno lestvico vrednot in bodo za te vrednote pripravljeni tudi kaj zastonj narediti.

Da... zastonj, brez misli na plačilo, to je krmilo, ki ga je moderni svet vrgel v vodo. Zastonj, ki ne računa na obresti, je tisti veliki kapital, ki prinaša mir, bogastvo in resnično svobodo. Žal je danes zelo malo ljudi, ki so pripravljeni kaj narediti za dobro soseda ali reveža. Tudi med nami

je tako; tudi mi skoro brez izjeme drvimo za modernim vozom samoljubja in uživanja. Nikjer ni nobenega navdušenja več, nihče se ne upa brniti, krivica in laž pa kriči in napreduje, ker se nikomur od nas ne ljubi, da bi ji zastavil pot.

Doba zadnjih desetletij jasno kaže, da drvimo v prepad.

Čas je, da se strezimo in pregledamo pot, po kateri hodimo. Mnogi te samoobsodbe že nismo zmožni, ker ne znamo več misliti s svojo glavo in hodimo po poti, ki nam jo kažejo drugi. Izprašajmo si vest, obenem pa pojdemo za četrto stoletja nazaj...

Letos praznujemo 25-letnico Grčaric in Turjaka. Koliko tisoč slovenskih fantov-idealstov je dalo svoja življenja za narod in vero. Komaj petindvajset let je od takrat, a med nami, ki živimo in onimi, ki so padli, je tolika razlika da se zdi neverjetna.

Ko sta bila dom in družina v nevarnosti pred rdečim suženjstvom, so tisoči stopili na plan, v bunkerje in na okope, brez misli na plačilo, gnani od čiste zavesti, da sta svoboda in vera vredna več kot življenje. Ne le, da niso mislili na korist, vedeli so, do bodo trpeli in umirali a so šli za klicem vesti, četudi je zahtevala žrtve. Boj za ideale jim je bila dolžnost, zato so z veseljem krvaveli in celo umirali. Idealizem jih je gnal v boj, idealizem je zmagoval nad hlapci rdeče ideologije suženjstva in krvi. Tedaj se je napol zaklani slovenski narod dvignil proti zločinom, ki sta jih vžigala fašizem in nacizem, izvrševali pa so jih komunistični agenti.

Naravnost nepojmljivi so bili sadovi narodnega idealizma. Takorekoč zvezanih rok so vaški stražarji šli nad zločinske tolpe, ki so mesarile po vaseh in gozdovih. Poleti 1943 je bilo partizanstvo na tleh. Partizani so poznali samo beg, gozdovi so bili očiščeni. Treba je bilo laških topov in oklopnikov, da so strli upor proti nasilju. Zgorele so Grčarice in Turjak. napolnile so se kočevske ječe, na široko so se odprli grobovi. Strli so tisoč življenj, ostal je le idealizem naroda, ki je gorel za pravico in svobodo. Na množičnih grobovih so vstali desettisoči in se v drugič uprli sovražniku svobode in vsega dobrega. Slovenski narod je spet zmagoval, sam, brez pomoči. klevetan od mnogih, ki so gledali le na svoje koristi, volje do življenja našega naroda pa niso priznavali. Morala sta se združiti Vzhod in Zahod, da sta uničila borec za svobodo. Ves svet je barantal za slovensko kri in jo z zvijačo izdal v smrt.

Ko se spominjamo 25-letnice padca Turjaka in Grčaric ter se bližamo 25-letnici Vetrinja, lahko s ponosom gledamo na dela slovenskih domobrancev. Brez sramu kažemo na vse, ki so naš takrat prodali:

„Poglejte, kaj je z golimi rokami naredil idealizem! In kaj zmore današnji svet z vsem modernim orožjem, brez idealizma?“ Odgovarja Vietnam, odgovarja moštvo Puebla, ki trpi in umira za prodane ideale izpred petindvajsetih let in s krvjo plačuje grehe svojih očetov.

Mnogo velikih narodov je bilo, ki so nas pred petindvajsetimi leti obsojali. Se zdaj ne priznajo, da so nam storili krivico, toda — današnji položaj čez ves svet toliko glasneje kliče, da smo imeli prav. Drugega



priznanja nam ni treba. Naš narod je na svoji zemlji izvršil, česar veliki narodi danes ne zmorejo več, ker nedolžna kri, ki je bila prodana v Jalti, kliče v nebo po maščevanju.

Slovinci! Naj nas ne bo sram domobranstva, ne pozabimo mrtvih Junakov, saj mrtva so le telesa, ideja pa živi in stotisoče kliče v boj za svobodo, resnico in mir.

SLAVA JUNAKOM-MUČENCEM GRČARIC IN VETRINJA!

P. K.

## KARDELJ PRIZNAVA

28. decembra leta 1967 so v Beogradu na svečani seji Centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije proslavili 30-letnico, odkar je na čelo jugoslovanskih komunistov stopil Tito. Glavni govornik je bil Edvard Kardelj, nekdanji zunanji minister Jugoslavije in vodilni teoretik jugoslovanske in slovenske komunistične partije. V dolgovznem govoru je orisal razvoj komunistične partije nekako od leta 1929 do danes.

Kardelj seveda popolnoma upravičeno pripisuje partiji in Titu lepo vrsto uspehov in zmag, saj če bi ne bilo tako, bi ne mogel 28. decembra proslavljati 30-letnico Titovega političnega nastopa. Te uspehe in zmage pripisuje Kardelj predvsem vrsti pravih odločitev v vodstvu partije, čeprav ne manjka kritičnih pripomb na račun njenega sektaškega značaja v prvih letih delovanja.

Po njegovih navedbah si je partija od vsega začetka prizadevala, da prebije obroč nelegalnosti, ki jo je obdajal, ter se je v tem prizadevanju celo vezala na razne opozicijske skupine v stari Jugoslaviji ter iskala stikov tudi z najvišjimi predstavniki teh ustanov z namenom, da preko njih doseže ljudi, ki so tem skupinam pripadali.

Ena ključnih odločitev partije pa je bila brezdvomna v spoznanju, da uspešne politične akcije ni mogoče voditi iz tujine, ker nobeno tako vodstvo ne more imeti dovolj občutljivosti za dogajanja v deželi in zato se je celotno partijsko vodstvo iz emigracije na Dunaju in v Parizu vrnilo v domovino in odslej vse do leta 1945 delovalo v ilegali.

Posebej seveda pa so zanimive Kardeljeve navedbe z ozirom na takozvano „narodno-osvobodilno“ vojno komunistične partije in njenih partijskih odredov. V šestih točkah navaja Kardelj koncept politike, ki si jo je začrtala komunistična partija za dobo tuje okupacije.

Prvič: organizirati odločen odpor proti okupatorju; ta točka torej vsebuje „narodno-osvobodilni program“. Drugič: Kardelj pravi: Za delavski razred in narode Jugoslavije konec koncev ni druge perspektive za osvoboditev izpod okupatorja in hkrati rešitve pred nevarnostjo obnavljanja starega reakcionarnega sistema, razen poti oboroženega vstaja, ki mora

neogibno prerasti v socialistično revolucijo. Če torej zamenjamo blagozvočni izraz „socialistična revolucija“ za dejansko „komunistično revolucijo“, je v tej točki izpovedana celotna resnica o dogodkih v Sloveniji med zadnjo vojno. Narodno-osvobodilna vojna, ki bi jo brez dvoma odobraval velika večina slovenskega naroda, je pod komunističnim vodstvom, pritiskom in manevriranjem nujno prerasla v „socialistično revolucijo“. Tretjič: Kardelj nadaljuje: Partija mora takoj pričeiti s pripravami za tako vstajo. Četrto: Partija mora računati s tem, da bo prišlo do nemškega napada na Sovjetsko zvezo; (v verodostojnost te točke, pisane po 25 letih, je seveda mogoče resno dvomiti). Peti: Da bi partija uresničila nujno potrebno politično enotnost vseh narodov Jugoslavije v skupnem boju proti okupatorju, mora vztrajati na svoji politični platformi, ki je hkrati postajala politična platforma vseh sil, združenih s partijo v „narodnoosvobodilni fronti“, namreč tudi ustanovitev nove Jugoslavije, demokratične in ljudske, v kateri bodo prevladovali interesi delovnih množic in v kateri bo zagotovljena popolna enakopravnost vseh njenih narodov na leninskem načelu o pravici naroda do samoodločbe. In šesti: Vodilno vlogo in največjo odgovornost v vstaji mora imeti delavski razred s KP na čelu, kajti samo takšna vodilna vloga omogoča dosledno in uspešno bitko za uresničenje navedenega revolucionarnega, demokratskega in socialnega programa.

V teh dveh točkah je torej partija brez kakih ceremonij nakazala, da je edina zveličavna pot narodne osvoboditve, njena politična platforma in njeno politično vodstvo.

Zakaj je KP uspela? Kako je bilo mogoče, da je komaj dvatisoč organiziranih komunistov izvedlo med sovražno okupacijo komunistično revolucijo in pahnilo narode v Jugoslaviji v bratomoren pokolj? Ali so obstajale v predvojni Jugoslaviji socialne krivice? — Gotovo, čeprav o kakem delavskem razredu v pravem pomenu besede komaj lahko govorimo.

Krivde za tako strahoten razplet dogodkov v naši domovini med vojno ne nosi ne socialna diferenciacija ne razredna beda, temveč sovraštvo, ki so ga med ljudi zasejali kratkovidni zagovorniki svetovnonazorske opredelitve slovenskega naroda. Krivi so tisti liberalci, ki so bili odločeni iti raje s hudičem, kot s farji, dokler jim ni ta hudič sam sedel za vrat, in krivi so tisti klerikalci, ki so že svojim otrokom dopovedovali, da bodo šli vsi Sokoli naravnost v peklo, dokler se nad njimi samimi ni odprlo peklo rdeče revolucije.

Komunistični viri odkrito navajajo, da se je takozvana „osvobodilna vojna“ odigravala predvsem na „strateško odmaknjenem“ področju, to je tam, kjer se je nemoteno lahko „preraščala“ v socialno revolucijo, ker to „strateško odmaknjeno področje“ ni bilo dovolj interesantno za okupatorja. Na tem „strateško odmaknjenem“ področju, pa so seveda živeli ljudje, ki so hoteli živeti v miru, a jim tega ni dalo „preraščanje“ narodnoosvobodilne vojne v „socialistično revolucijo“.

In v tem je vsa skrivnost spontanosti in krčevitosti slovenskega protikomunističnega upora — pa tudi vsa tragika njegovega neuspeha.



## ZAČETKI, RAZVOJ IN ORGANIZACIJA RDEČE VOJSKE V SLOVENIJI

(Nadaljevanje)

V začetku leta 1942 so partizani formirali svoje prve bataljone. Med temi so bili sledeči: Dolenjski bataljon (poveljnik More Ivan) Belokranjski bataljon (poveljnik Ivan Majnik); Gorenjski bataljon (Marjan Dermastja); Notranjski bataljon (Ljubo Šercer); Gorjanski bataljon (Franc Pirkovič) in Štajerski bataljon (Franc Rezman).

Ti bataljoni vsaj v začetku niso šteli več kot 40—60 mož; šele kasneje leta 1942 je bataljonsko številčno stanje narastlo na nekaj nad sto mož. Formacijsko stanje ni bilo rigorozno, zato je o njem težko govoriti. Srečali smo partizanske bataljone s štirimi, tremi pa tudi samo dvema četama.

Dolenjski bataljon naj bi operiral na področju Bučke, kar pa mu ni uspelo in se je zadrževal več na Kočevskem in na Brezovi rebri. Belokranjski bataljon je praviloma obstojal le po imenu. Gorenjski in Štajerski bataljon nista dolgo uspevala, ker so Nemci silovito reagirali, čim sta se pojavila na njihovi okupacijski zoni.

Gorenjski bataljon je posebno potrebno omeniti, ker je zadal težke udarce gorenjskemu prebivalstvu. Januarja so se partizani zadrževali v vasi Dražgoše. Nemci so jih napadli in skoro v celoti potolkli. Toda Nemci se niso zadovoljili s tem, nego so se maščevali nad prebivalstvom, češ da so le ti podpirali partizane. 12. januarja so požgali Dražgoše in ustrelili okoli 60 moških. Visoka je bila cena, ki jo je moral narod plačevati za komunistične podvige in za njih cilj vkleniti slovenski narod v rdeče suženjstvo.

Vsi podatki jasno kažejo, da je v zimi od leta 1941—1942 partizanstvo skoraj propadlo. Ostale so le izolirane tolpe; na papirju in v komunistični propagandi pa so obstojale tedaj močne in aktivne partizanske enote.

Spomladi leta 1942 so partizani začeli znova reorganizirati svoje vojaške formacije. V tem obdobju najdemo celo kopice imen, ki naj bi predstavljale razne enote. Novi partizanski bataljoni so dobili tudi nova imena kot: Cankarjev bataljon, Šercerjev bataljon, Prešernov bataljon in Tomšičev bataljon.

Istočasno pa so bili za področja formirani odredi, ki so povezovali posamezne bataljone. Tako najdemo v prvi polovici 1942 omembe o: Belokranjskem odredu, Dolenjskem odredu in Notranjskem odredu. Ti odredi so bili kot preje prvi bataljoni, podrejeni direktno glavnemu poveljstvu v Ljubljani.

Vsak bataljon pa je seveda delal popolnoma po svoje in brez kakršne koli kontrole uničeval slovensko imovino in slovenski živelj. Bataljonski in odredni komisarji so imeli v rokah vso oblast in za svoje zločine niso odgovarjali nikomur.

### Vojska v rokah partije

Na prizadevanje Kocbeka je, kot že omenjeno, prišlo do sporazuma med partijo in krščanskimi socialisti. Tako so partijci že v prvih mesecih leta 1942 prevzeli vse delo politično in vojaško. Absolutna in brezpogojna pokorščina partiji je bil dnevni ukaz.

Prva stvar, ki je partijce motila, je bila šibka partizanska vojska, zato so svojo pozornost najprej posvetili mobilizaciji. Začeli so s politično vzgojo po vaseh. Priznati je treba, da so v veliki meri uspeli. Po veliki večini so v vaseh pridobili enega delavca, ki je delal zanje. Tako smo prešli v dobo terencev ki so vsako kretnjo sovaščanov dobesedno in po prvi možni poti sporočili nadrejeni partijski celici. S pomočjo te terenske organizacije je tudi mobilizacija vojaških kadrov začela uspevati in je številčno stanje partizanstva v prvi polovici 1942 leta zrastle na več sto mož. Kritisk terencev, strah pred partizanskimi tolpmami in pred italijanskimi represalijami, kakor tudi nepoučenost ljudstva so bili tisti faktorji, ki so marsikoga, ki ni mel nobenega smisla do komunizma pripravili, da se je odločil oditi v partizane. Igra krščanskih socialistov na eni strani, na drugi strani pa izjave partizanov, da sodelujejo z Mihailovičem, so silno pripomogli k zbeganosti in nejasnosti pojmov.

Toda komunisti so vedeli, kaj so hoteli, zato so se posluževali vseh razpoložljivih sredstev. Najprej so si pokorili nevarne notranje tekmece v OF, nato so se šele znesli nad ljudstvom. Vdinjali so se okupatorju in jim ovajali narodno zavedne ljudi, da jih okupator odstrani. Ker pa je ta proces bil zanje prepočasen, so formirali svoje lastne teroristične trojke, ki so pobijale narodove predstavnike in ljudi, ki so po vaseh uživali zaupanje, in na katere se je ljudstvo obračalo za nasvete v tistih težkih dneh.

Nobena skrivnost ni danes, da so komunisti tesno sodelovali z okupatorjem in dovolj je dokazov o tem. Tu in tam se celo sami komunistični pisci zagovore in nam potrdijo ta dejstva. Eden od takih primerov je zapisan v knjigi „Kartuzija Pleterje in partizani“. V tej knjigi pisec Josip Edgar Leopold-Lavrov omenja razgovor s št. Jernejskim zdravnikom dr. Rejo v katerem mu dr. Reja pojasni, zakaj ima tako on, kot Maks Vale tesne zveze z italijanskim poveljstvom v št. Jerneju. Zato, da pomaga partizanom, je kratka razlaga!

### Formacija odredov:

Kot že omenjeno, so v prvi polovici leta 1942 partizani pričeli družiti svoje partizanske enote v višje skupine — odrede.

Prva taka formacija je bil Dolenjski odred. Za komandanta odreda





111. četa Slovenskega domobranstva na Lavrici.

je bil od glavnega štaba imenovan dr. Marjan Dermastja (Urban Velikonja), za političnega komisarja pa Jože Nosq, (Tone Špan). Odred je imel 4 bataljone. Prvi je operiral na področju Trebelno, drugi v Mirenski dolini, tretji pri Dolenjskih toplicah in četrti na področju Gorjancev in Bele krajine. V komandnem kadru tega odreda najdemo znane komuniste: Naceta Majcna, Franca Pirkoviča, Maksa Valeta.

Kasneje je po nalogu glavnega poveljstva bilo formiranih še več odredov, Gorenjski, Notranjski in Primorski.

Ordredi naj bi bili vezani na višjo organizacijsko enoto imenovano „Grupa odredov“. Štab je Slovenijo razdelil na 4 take grupe, od katerih so bile formirane le tri in to: 1. ki vključuje Gorenjsko in Koroško; 2. grupa vključuje Savinjski, Pohorski in Dravski odred; 3. grupa: Dolenjski, Belokranjski in Notranjski odred. Grupe odredov naj bi po tem razporedu imele po tri odrede in vsak odred po tri bataljone z okoli 100 mož.

Komandni kader grup odredov je bil tedaj sledeč:

- I. Grupa odredov: komandant Jože Gregorič, pol. komisar Lojze Kebe
- II. Grupa odredov: kom. Franc Rozman, pol. kom. Dušan Kveder.
- III. Grupa odredov: kom. Mirko Bračič, pol. kom. Ante Novak.

Vsi zgoraj omenjeni so bili kasneje imenovani „narodni heroji“. ločitev radi pomanjkanja moštva ni bila nikoli dokončna. Za komandanta V. grupe je bil imenovan Tone Zgonc (Vasja Držan), za političnega komisarja pa Milan Venišek (Milan Savinc). Po tej razdelitvi naj bi III. vključevala: Polhograjski, Krinski in Kočevski odred ter čete na Primorskem. V. grupa pa: Belokranjski, Krški in Zapadnodolenjski odred.

Ta reorganizacija se je vršila sredi junija 1942. Že isto jesen pa je partizansko vojsko zadela nova reorganizacija s formiranjem tako imenovanih „udarnih brigad“.

Značilno za tedanjo partizansko vojsko je bilo, da številčno in vojaško ni pomenila skoro nič. Imela pa je izrazit značaj rdeče vojske. To potrjujejo komunisti sami, ko pišejo celo o uporih med partizani, ki so dobili nalogo, da na svoje kape našejo srp in kladivo. Slovenski partijci so se hoteli skrivati le pod OF in zanikati značaj rdeče vojske. Bali so se celo da odlok glavnega štaba o komunističnih oznakah dovede do razkroja v OF, v kateri je bila vsa komunistična moč. Prav zaradi tega med slovenskimi partizani tedaj ni prišlo do teh oznak.

Mnogo drugih dejstev je na razpolago, ki jasno kažejo, da je partizanska vojska bila vojska komunistične partije — rdeča vojska. Poglejmo le še eden ali dva dokaza za to. Glavni štab slovenske partizanske vojske je 26. junija 1942. izdal posebno operacijsko povelje štabom III. in V. grupe odredov. V tem povelju je med drugim zapisano tudi sledeče:

„Osnovna naloga zaveznikov Rdeče Armade SZ v zaledju sovražnika, torej tudi slovenskih partizanov je izvrševanje takih bojnih nalog, ki so neposredno v korist Rdeči armadi... Potemtakem je obramba Osvobodjenega ozemlja kljub tolikemu pomenu te naloge vendarle naloga druge vrste...“

V isti naredbi je tudi ukaz, da je treba pospešiti uničevanje

„bele garde“ in obdolžitev, da to uničevanje ni uspešno. Vsakega, ki se zaloti z orožjem, tudi če je orožje skrito doma, je treba justificirati.

Glej Zbornik dokumentov in podatkov o narodno-osvobodilni vojni jugoslovanskih narodov, del VI., knjiga 3. str. 90, Lj. 1956.

Iz poročila Edvarda Kardelja Ivu Ribnikarju je razvidno, da je KPS najprej vzpostavila radijske zveze s Kominternq, potem šele z glavnim štabom jugoslovanskih partizanskih enot. Od kominterne je dobila navodila političnega značaja ne samo za slovensko partizanstvo, pač pa tudi za partizanske enote drugih narodov.

Politično in vojaško se je torej slovensko banditstvo počasi le razvijalo. Marsikateri pošten Slovenec se je v strahu pred italijanskimi represalijami umaknil v kako zakotno vas ali se skrival v gozdovih, kjer so ga partizani pobrali in mobilizirali. Ljudje se pač niso imeli kam zateči



in raje iskati pomoči in so tavalni. Mnogim tedaj tudi ni bilo jasno, kaj pravzaprav OF predstavlja, in zato so se odločili raje za partizane kot pa za internacijo. Velika nesreča za narod je bila tedaj ta, da na terenu v prvi polovici oziroma vse do prve polovice leta 1942 ni bilo nobene nacionalne enote, kamor bi se mogli zatirati in preplašeni ljudje zateči. Komunisti so se tega dobro zavedali in so napeli vse sile, da ohranijo monopol „borbe proti okupatorju“ v svojih rokah in si tako s sigurnostjo zagotovijo oblast nad narodom.

(Sledi)

P. B.

## TEŽNJA PO DOBIČKU

Poleg številnih slavnostnih prireditev ob proslavi 50-letnice boljševiške revolucije v Moskvi, so bili naštevani gospodarski, politični in tehnološki uspehi.

Tri stvari je treba omeniti ob obletnici tega dogodka, ki je po svojih posledicah res preokrenil razvoj svetovne zgodovine in povzročil stanje, ki zdaj vlada na svetu.

Prvo je politično dejstvo, da komunistični blok narodov obhaja obletnico revolucije razbit na vsaj dva dela in da noben od teh dveh delov ne predstavlja več neke monolitne enote kakršna je bila v Stalinovem času. Evropski in drugi svetovni voditelji komunističnih strank so se sicer podali na potovanje v Moskvo in sodelovali pri tamkajšnjih svečanostih in paradah, Rdeča Kitajska pa je stala ob strani in celo priredila svojo proslavo, katere glavni motiv je bil v tem, da je Sovjetska zveza zatajila Marxova in Leninova načela ter stopila na pot revizionizma, če ne celo izdaje vseh teh svetih načel.

Drugo poglavje v razmišljanju o tej revoluciji predstavljajo takozvani **gospodarski uspehi sovjetskega sistema** v tem času. Redki posamezniki, ki so imeli priliko opazovati življenje v Sovjetski zvezi tik po revoluciji v času Stalina in v sedanji poveljni dobi, so si edini v tem, da je država v vseh ozirih napredovala. Nekdo je celo izjavil: Videl sem bodočnost, ki je v SZ že dosežena. Res danes ni mogoče več govoriti o tisti SZ, ki so jo nekoč označevali siromašno oblečeni ljudje, vsemogoča in povsod navzoča tajna policija in tolpe nepreskrbljenih otrok po moskovskih ulicah, vendar je več kot jasno, da je ves **gospodarski napredek v državi treba pripisati ne neki pravilnosti marksističnega dogem, ampak ravno nasprotno: odstopanju od teh dogem**, ki ga je sovjetska uprava začela izvajati po Stalinovi smrti in za kar ji Kitajci povsem upravičeno očitajo revizionizem in celo ideološko zdajo.

V sovjetsko gospodarstvo se je v zadnjih letih vtihotapila tista toli-

kokrat prekleta kapitalistična navada, ki se ji pravi: težnja po dobičku. Vse je sicer še vedno zavito v neke zapletene izreke o socialistični stvarnosti in gospodarskem planiranju, vendar to ne spremeni dejstva, da se je produktivnost sovjetskih podjetij premaknila z mrtve točke šele potem, ko je vlada dovolila udeležbo delavcev pri dobičku in jim je tako odprla nova obzorja lepšega in udobnejšega življenja.

Tretje področje uspehov, ki jih Sovjeti navajajo o priliki 50-letnice revolucije, je tehnični vzpon sovjetske znanosti in zlasti njena vsemirska veja. Tudi to prizadevanje je še vedno v popolnem nasprotju s tozadevnim delovanjem na zapadu. Vsemirsko raziskovanje na zapadu gre vzporedno s stalnim izboljšanjem življenjskega nivoja in brez kakršne škode na področju potrošniške industrije, v Sovjetiji pa je vpreženo in določeno samo za en namen: za doseg vojaške nadmoči nad zapadnim svetom in politične nadvlade komunističnega sistema nad zapadno demokracijo. Najnovejši vsemirski poskusi sovjetskih znanstvenikov to popolnoma potrjujejo. Medtem ko bi po pisanju in razpoložanju zapadnih časopisov in celo nekaterih uradnih krogov mogli sklepati, da je že napočila doba sovjetsko-ameriškega zavezništva proti azijskemu kitajskemu velikanu, so Sovjeti s polno parohiteli s poskusi, ki so jim prinesli nov uspeh: kako poslati in obdržati v orbito atomsko bombo z namenom, da jo potem ob vsakem času spet lahko spuste na zemljo, seveda ne na ruska, ampak na ameriška tla. Komunistu prirojena pretkanost in zahrbtnost se je spet pokazala v pravi luči, čeprav bi jo nekateri zapadnjaki še vedno radi ogledovali skozi rožnata očala.

Pred petdesetimi leti je peščica komunistov, ki so pred seboj imeli jasno začrtan cilj, uresničila svoje načrte in izrabila resnično revščino in stisko ruskega naroda, izžetega od vojne in zastarelega političnega režima, ter mu na ramena nadela svoj jarem.

Prav tako je pred četrto stoletja peščica komunistov izrabila osvobodilne težnje in želje jugoslovanskih narodov ter pod krinko osvobodilne vojne izvedla svojo revolucijo.

V našem času pa je ista ideja uspešno prekorčila oceane in zdaj s polno paro dela na tem, da izrabi upravičene in neupravičene zahteve v Združenih Državah ter tudi tu zaneti socialno revolucijo, katere končni cilj je seveda — rdeča hiša v Washingtonu.

Včasih bomo morali za korak nazaj, večkrat bomo morali malo potrpeti; tu in tam bo treba malo na levo ali za korak v desno — naš cilj bo pa vedno ostal isti, nespremenjen in stalen.“

Tako je svojim sodelavcem govoril Lenin. Zapadni svet bi ne smel spregledati dejstva, da so se komunisti odpovedali marsikateri stari dogmi, toda Lenin in njegova ideja je zanje še vedno alfa in omega vsega njihovega delovanja.



## VOJNI HUDODELCI

Vojni hudodelci je naslov razprave, ki jo je prinesla v svoji 12. številki leta 1967 Ljubljanska revija „Teorija in praksa“. V tej svoji razpravi pisec Zdenko Roter najprej navaja izvleček iz slovesne Moskvske izjave iz leta 1943. Ta izvleček se glasi:

„Brž, ko bo katerikoli vladi, ki bo umeščena v Nemčiji dovoljeno premirje, bodo tisti nemški častniki in vojaki in pripadniki nacistične stranke ki so odgovorni za grozovitosti, pomore in pobijanje ali so pri njih voljno sodelovali, odposlani nazaj v tiste dežele, kjer so zagrešili svoja nizkotna dejanja, da jih bo mogoče po zakonih osvobojenih držav in tam umeščenih svobodnih vlad postaviti pred sodišče in jih kaznovati. Sestavljeni bodo sezname, s kolikor mogoče številnimi potankostmi iz vseh teh dežel, nanašali se bodo zlasti na zasedena ozemlja Sovjetske zveze, Poljske in Čehoslovaške, Jugoslavije in Grčije s Kreto in drugimi otoki, na Norveško, Dansko, Nizozemsko, Belgijo, Luksemburško, Francijo in Italijo. Nemci... naj vedo, da bodo prepeljeni nazaj na prizorišče svojih hudodelstev in da jim bo sodila pravica ondotnega ljudstva, s katerim so najnižkotneje ravnali... zavezniške sile jih bodo zasledovale do najskrivnejših koticov sveta in jih izročile svojim tožilcem, da bo pravičnost opravila svoje...“

Ta del izjave pisec članka uporabi za osnovo svojega nadaljnjega razmotrivanja o tem predmetu. Pisec z razočaranjem ugotavlja, da se gornja izjava v praksi ne izvršuje in da je problem vojnih hudodelcev še vedno aktualen. Takole se je izrazil: „Problem pa je še kar naprej radikalno nerešen. In to tudi v trenutku, ko smo priče novim vojnim hudodelstvom v Vietnamu pa tudi drugod.“

Pisec dalje razmotriva in ugotavlja, da po njegovi sodbi še vedno živi mnogo takih oseb ki jih on smatra za vojne hudodelce, v raznih zapadnih državah. Kot primer navaja zadevo Hrvata Artukovića in Rajakovića. Obsoja zapadno nemško vlado, ker ta ni počistila z nacisti, čeprav je znano, da tisoči takih hudodelcev žive pod drugimi imeni v sami Nemčiji. Silno je razočaran tudi nad dejstvom, da je Rajakoviću uspelo pobegniti iz Jugoslavije, kar za nj pomeni, da celo v Jugoslaviji v sedanjem trenutku ni več zanesljivo računati z učinkovitim sistemom preganjanja (izročanja) in kaznovanja vojnih hudodelcev. Pisec razprave domneva, da so odgovorne jugoslovanske oblasti zanemarile svoje dolžnosti v teh zadevah.

Ni dovolj, da je v zveznem javnem tožilstvu seznam vojnih zločincev, zločince je treba najti in kaznovati, dokler je čas.

Posebej pa pisec stavlja tole vprašanje: „Zanima nas, ali so v prav vseh ali vsaj v večini primerov množičnih pobojev, požigov, ustrelitev, deportacij itd. odkriti odgovorni posamezniki iz vrst okupatorskih enot ali njih pomočnikov...“

Huduje se pisec nad oblastmi, da so tako neaktivne. Zaradi neaktivnosti oblasti morajo privatniki na lastno iniciativo razkrivati hudodelstva. Tako je na privatno iniciativo bila opisana „šentjernejska noč“ — članek priobčen v „TV 15“, v katerem so prvič po usodni noči opisani zločini skupine domobrancev postojanke v Dolnjem Logatcu. Dalje ugotavlja pisec, da je verjetno bila prepuščena pobuda za rekonstrukcijo zločinov pri Sv. Urhu avtorici znane knjige Štufaniji Ravkar-Podbevškovi, torej privatni pobudi.

Roter apelira na sedanjo komunistično oblast, da ta organizira učinkovit boj proti vojnim hudodelcem. Posebno pa avtor poudarja spoznanje, „da je pobijanje in množično uničevanje ljudi v imenu ideološkega fanatizma najgнусnejše hudodelstvo, ki si ga je mogoče zamisliti.“ Avtor članka se pridružuje izjavi združenih borcev NOV občine Logatec, ki menijo: „Odpрте meje ter izredno demokratična pridobitev socialističnega družbenega sistema še ne zagotavljajo svobodnega gibanja tistim, ki so obremenili vest z zločini, pa čeprav je od tega preteklo že več kot 20 let.“ Po sodbi pisca so hudodelci ne le vojaški poveljniki, ampak tudi navadni vojaki.

Gornji komentar ne potrebuje posebne razlage, saj je sam dosti zgovoren pričevalec komunistične dvojne morale. Avtorja pa moramo javno opozoriti na nekaj dejstev.

1) Zakon o zastaranju zločinov ne poteče v 20. letih vsaj za nas proti-komuniste ne, kar smo javno povedali na svojem 10. rednem obnem zboru.

2) Soglašamo, da je pobijanje in množično uničevanje ljudi v imenu ideološkega fanatizma najgнусnejše hudodelstvo, ki si ga je mogoče zamisliti.

3) Zato ugotavljamo, da je Jugoslavija in zlasti Slovenija polna vojnih hudodelcev, od Kardelja na čelu, mimo številnih “narodnih herojev” kot: Semič Stančko-Daki, in njegovih sovrstnikov, politkomisarjev in ubijalcev družin (starčkov, otrok in žena), kot Tomjenc in na stotine drugih, vseh tistih partizanskih kolovodij in partizanov ki so maja in junija 1945. leta pobili skoro 30.000 Slovenskih domobrancev brez kakršnekoli sodbe ali kakršnegakoli postopka.

Da, vojni zločinci so vsi organizatorji in kolovodje zločinske OF, ker je ta slonela in bila organizirana na zločinih in masovnem uničevanju slovenskega življa. Še dalje gremo; hudodelci so tudi tisti, ki za zločine vedo pa o njih molčijo ali jih celo zagovarjajo.

To je naš odgovor “tovarišu” Roterju.



## Razpoke v rdečem carstvu

Nova komunistična generacija in nenehni spori med ortodoksnimi komunisti in intelektualci so črvi, ki izpodjedajo komunistično monolitnost v vzhodni Evropi. Stolčki marsikateremu staremu komunistu se tresejo, nesigurnost vlada v medpartijskih odnosih. Moskva se upravičeno boji, kam bo vse to pripeljalo in kako daleč bo šel ta razvoj. Nikačor ni namreč izključeno, da ta razvoj ne bo imel tudi dinamičnega vpliva na sam režim v Moskvi.

Dolgoletna hladna vojna, ki je nekoč bila tako uspešna za komunistično carstvo, je stopila v novo fazo. Ekonomsko-politični razvoj zahteva spremembe v komunistični strukturi sami; brez razlike, ali je to vodilnim komunistom po volji ali ne.

Ta pojav se najbolj drastično prikazuje z razvojem na Češkem. Tam so komunisti na oblasti od leta 1948. Trdno so se zasedli; toda danes je stara partijska oblast v Pragi na tehtnici. Antonín Novotný, komunistični predsednik Češke, je bil pod tolikim pritiskom, da je bilo pričakovati konec njegove politične oblasti. Na pomoč mu je priskočila Moskva in v Prago poslala generalnega sekretarja partije Leonida Brežneva, da reši situacijo. Že mesec sem se v češki partiji nekaj kuha in nihče ne ve točno, kaj. Centralni komite je imel vrsto tajnih in nujnih sestankov; kaj pa se je sklenilo, ni znano.

Zahteve po višjih plačah, boljšem življenjskem nivoju se prepletajo z zahtevami po političnih in gospodarskih reformah. Kar se dogaja na Češkem, je nalezljivo in se lahko prenese drugam. Gospodarska reforma zna biti tesno povezana s politično reformo. V Pragi se čujejo zahteve, da se prvo izvede politična, potem šele gospodarska reforma. Jasno je, da se stari partijci, ki so se preko let spravili na odgovorne in dobro plačane položaje, upirajo in nasprotujejo zahtevam časa. Toda poročila povedo, da ortodoksni komunisti na Češkem izgublajo tla. Značilno je, da partiji povzročajo največ glavobola študenti in pisatelji ter kulturni delavci sploh. Kulturni delavci so začeli javno protestirati proti partijskemu vmešavanju v njih delo. Študentje zahtevajo izboljšanje stanovanjskih prilik in hrane. To, kar je prvotno izgledalo kot nedolžno nezadovoljstvo med peščico ljudi se je obrnilo v široko politično pobarvano nasprotovanje sedanjemu režimu. Vsa poročila, najsibodj da prihajajo iz Češke ali iz sosednjih držav, povedo, da so partijci zelo alarmirani nad nezadovoljstvom mlajše generacije in da ne vedo, kaj naj ukrenejo. Policija vestno zasleduje vse one, ki javno ali tajno protestirajo in se poslužuje brutalnosti. To pa le povečuje odpor in zahteve po spremembah, kakor tudi kaznovanju tistih, ki se brutalnosti poslužujejo.

Nekdanja monolitna komunistična struktura se ruši; počasi sicer, toda sigurno. Nove razpoke se pojavljajo sedaj tu sedaj tam. Mladi rod ne verjame nobeni komunistični propagandi in zahteva vsaj tisto minimalno, kar je značilno za svobodnega človeka.

Vsekakor bomo v letu 1968 imeli priliko videti marsikako spremembo v komunističnem carstvu; toda s tem mi še rečeno, da je zmaj že premagan.

Ako opazujemo te spremembe širom vzhodne Evrope in jih dodobra preštudiramo, potem nam bo tudi jasno, zakaj neke vrste svoboščin v Titovem komunističnem rajju. Čas je tako zahteval in komunisti bodo storili vse, le oblasti ne bodo dali zlepa od sebe. Za oblast pa so pripravljene spreminjati taktiko in načrte, dokler bo to le mogoče.

A. Potokar:

### BRANI MI BRANI

Vsako jutro do vaših me grobov pripelje, junaki,  
da vam zakličem do groba dna:  
Zmaga poslednja je vaša vsa,  
ker vodila vas je misel edina:  
Naj živi Bog, narod, domovina.

Ko ves svet še taval je v temini zmot,  
bili ste prvi, ki ste našli pravo pot;  
saj vas je vodila misel le edina:  
Naj živi Bog, narod, domov na.

Najrajši ob večerni uri  
k vašim pohitim grobovom, domobranci,  
da poljubim vam krvave srage.  
Samo resnična živa vera in ljubezen prava  
junakom je vodilo do najlepše zmage.

Zgodovina glasno priča,  
da le grob plač lo največjim je junakom.  
V življenju s trnjem tla posuta vsem so poštenjakom.  
Čast in slava vam, junaki!

Umrli ste, da mi živimo,  
da rodovom poznim vašo dediščino izročimo:  
da vodila in krepila vas na težki poti je le misel ta edina:  
Naj živi Bog, narod, domov na.

In vsak korak do vaših me grobov dovede, junaki,  
da se v molitvi tihi združim z vami:  
sleherni od nas za vedno izročilo vaše v srcu svojem hrani:  
Bog, narod, domovina.



## Bela kuga v domovini

Mnogo smo že slišali in pisali o "uspehih in zaslugah" takoiimenovanе "narodno osvobodilne borbe". Da, marsikaj je prinesla nad narod ta opevana OF. Gospodarsko krizo in brezposelnost, praznino na prosvetno-kulturnem področju in sužnost. Toda pred vsemi temj pa brezdvoma prednjači bela kuga. Če je kakša epidemija nevarna za narodov obstoj, potem to gotovo velja za "belo kugo".

Iz podatkov jugoslovanske ginekološke družbe sledi, da se število abortov v Jugoslaviji vrti okoli pol milijona letno, medtem, ko je število rojstev ocenjeno na štiristo tisoč. Torej je sto tisoč še nerojenih otrok več umorjenih, kot se jih letno rodi. Iz podatkov iste družbe dalje posnemamo, da imajo nekatere jugoslovanske žene do 40 abortov v življenju. Nekatere imajo kar po dva ali tri na leto.

Vse od tedaj, ko je po drugi svetovni vojni komunistični režim legaliziral abortacije, je postalo v tej "socialistični" državi abortiranje bolj popularno kot pa rojstva. Značilno pri vsem tem pa je to, da zdravniki in sociologi žele, da se ta praksa nadaljuje s pripombo, da naj bi abortacije bile pod zdravniško kontrolo. Istočasno pa odvetniki in politiki predlagajo, da se zadeva abortacij še bolj poenostavi, da bo izvedba še lažja. Nihče ne stavlja vprašanja ali predlogov, da bi se abortacije odpravile ali vsaj omejile; saj je to vendar "pridobitev" novega socialnega reda. Sedanja praksa je ta, da mora žena zaprositi posebno komisijo, da ji ta dovoli abortacijo. Skoro vsaki prošnji je ugodeno brez kakih posebnih težav ali vprašanj.

Zadeva abortacij je bila legalizirana takoj po vojni s posebnim administrativnim ukrepom. Federalna vlada sedaj želi, da ta postopek postane tudi zakon. Večina zdravnikov soglašaja z vlado in želi, da ostane abortiranje pod zdravniško kontrolo. Temu gledanju zdravnikov se upirajo zvezni poslanci, ki zahtevajo, da je zadeva abortacije popolnoma svobodna in da zato ni potreben noben zakon ali kaka kontrola. Tako gledanje je nasprotno z gledanjem ginekologov, ki trdijo, da žena po zanositvi nima svobode ubiti spočetja brez predhodnega dovoljenja. Predsednik federalne zakonodajne skupščine Leo Gerskovič je napadel filozofijo ginekologov in izjavil, da je ta filozofija le ostanek verske nestrpnosti o morali.

Vsaka razlaga o gornjem je nepotrebna, saj jasno kaže, da so komunisti vedno bili in bodo tudi vedno ostali morilci. Med vojno so pobijali vse od kraja, od starčkov do otrok, danes pa masovno pobijajo še nerojene. Ubogi narodi pod vladami komunističnih morilcev! Zapisani so smrti; počasni toda gotovi.

Vsi tisti, ki mislijo, da se je pri komunistih kaj bistvenega spremenilo, naj dobro preštudirajo gornje podatke in z lahkoto bodo spoznali, da se bistvo komunizma nikoli ne spremeni. Kdor misli in govori drugače, temu bi bilo svetovati, da izpraša svojo lastno vest in dožene, če se morda v njem ni kaj bistvenega spremenilo.

## POLITIČNI BEGUNCI – POCENI BLAGO!

Nihče ne ve kdaj se začelja človeška civilizacija. V zvezi z njo se le pojavljajo različne teorije, katerih nihče ne more dokazati.

S civilizacijo so se tudi začele delitve med stanovi; med vladajočimi in med vladanimi; med svobodnimi in sužnji; med barvanimi in belimi. Danes pa je ta civilizacija napredovala že toliko, da se ne loči več ljudi po barvi kože, ampak po njihovem prepričanju, — v našem primeru med "bele," "rdeče" in "lisaste". Zadnji so v naši družbi najbolj gnil pojav!

Čim bolj je družba civilizirana, tem bolj se oddaljuje od tistega, čemur pravimo: srčna kultura!

Že dolgo časa je, odkar sem poslušal na televiziji intervju z znanim spornim ameriškim delavskim voditeljem Hoffa. V tem razgovoru je mož razkladal svojo življenjsko filozofijo. Najbolj pa sem si zapomnil te besede: „Življenje je džungla! Človek se mora boriti za svoj obstanek; kaj in koga pri tem zadene, ni važno...!“

Morda je mož imel prav morda ne! Jasno pa je pokazal, da je to filozofija naše življenjske stvarnosti v praksi.

Pred stoletji so kolonisti hodili po svojo delovno silo v črno Afriko. S tipično partizansko prakso so naskočili naselja teh črnih divjakov ter jih lovili in tiste, ki so se upirali, pobili kot uporno žival, ostale pa prepeljali na trg za prodajo. Za te bele koloniste imamo izraz: "Lovci na človeške glave!"

Najboljši trg za to črno delovno silo je bila Amerika. Ameriška revolucija je zaključila s suženjstvom, rodila pa je svoje posledice, ki jih rodijo brezvestne, nemoralne napake ali koristi preteklosti. Zamorski problem v Združenih državah je postal pot v džunglo.

Zamorci so danes zelo popularni! Njihove naravne pravice pa so pretirano prikazane. Njih boj za "enakopravnost" je čisto komunističen. Črni kriminalci lahko zagovarja svojo kazen z diskriminacijo. Ker so bili njegovi predniki sužnji, mora on imeti posebne pravice nad svojimi belimi sodržavljeni.

Ali ni ta primer točna slika naših razmer v domovini — Sloveniji? Samo barve so druge.

Odkar je civilizirani svet ukinil trgovino s sužnji za denar in poceni delovno silo, je padel še za stopjo niže — Prodaja političnih beguncev!

O takih prodajah belih ali rumenih političnih beguncev nismo vedeli, dokler nismo bili to ceneno blago mi sami. Kdo izmed nas se ne bi več spominjal dvanajst tisoč domobrancev, ki so bili prodani iz Vetrinja? In deset tisočev Rusov, Ukrajincev, Hrvatov, Srbov itd? Kje so vsi tisti desetstisoči in stotisoči? Vsi vemo, da so bili pomorjeni!



Vse to je danes zgodovina, zamolčana zgodovina, ki že terja svoje plačilo. Račun svojih očetov plačujejo njihovi otroci. Mi pa se lahko samo tolašimo, da nismo bili ne prvi, ne zadnji beli ali rumeni sužnji ter moderno pa ceneno politično blago; tudi nismo samo mi priča kazni, ki prihaja in mora priti.

V Kanadskem listu "The Standard" od 29. januarja 1968 sem v pismu uredniku v zvezi z po Sev. Koreji zaseženo vojnisko ladjo bral tole zanimivo pismo:

### THE PUEBLO INCIDENT

In August, 1937, the officers of the 15th U.S. Infantry in Tientsen, China, were very apprehensive of the actions of the Japanese. They had received information that Germany had asked Japan to test the Americans' willingness to fight in case of aggression. (I was the intelligence section of the 15th.)

At this time, Chinese officials had taken political refugees from the Japanese Army, by being permitted to remain in the American compound. The Japanese ordered us to surrender them, or else.

While the wires were buzzing between Tientsin and Washington, Japanese planes were flying over the American compound in a threatening manner.

A few hours after the request, and contrary to international law, we surrendered our political refugees to the Japanese, who shot them.

In December, 1937, the Japanese attacked and sank the U.S.S. Panay in Southern China. The only reaction of the Americans, outside of futile protests, was to move their troops out of China in February, 1938.

Before his gradual conquest of Europe, Hitler wanted to find out the reactions of the Americans to aggression against them.

Through the incident in Tientsin and the sinking of the Panay, alongside with the dove-like attitude of the American press, Hitler was confident that the Americans would not fight. This gave him a free hand in Europe, which eventually led to World War II.

Is his history repeating itself? Is the Pueblo the prelude to World War III? What is Russia planning?

D. D'Amours,  
10 Elgin Street,  
Thorold, Ontario

Torej so Amerikanci, nasprotno mednarodnemu pravu, vrnili Japoncem njihove politične begunce, katere so oni — postrelili! To ni preprečilo druge svetovne vojne.

Prodani in postreljeni Japonski politični begunci so iz svojih grobov s prsti pisali na stene "Babilona": MANE, TEKEL FEREEZ...

## **Novi berlinski zid – pravi obraz komunizma včeraj, danes in jutri**

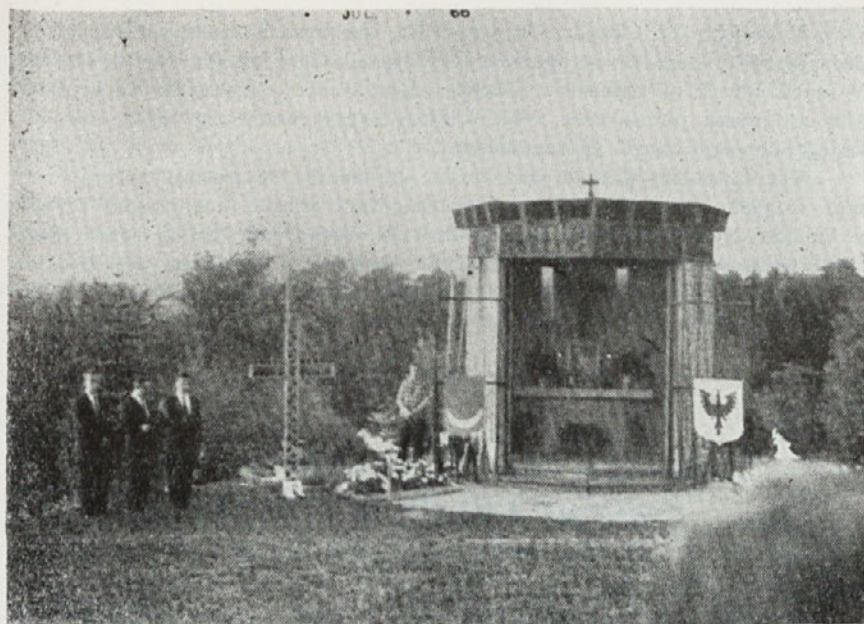
Obiskovalci zahodnega Berlina težko doumejo pregrado, ki loči ljudi onstran meje od meščanov Zahodnega Berlina. Večina bodoče žice je bila sedaj odstranjena, grdi sivi bloki so bili zamenjani s slokimi betonskimi stebri in stari leseni opazovalni stolpi so izginili. Namesto opazovalnih stolpov so postavili mikavne pravokotne zgradbe, ki sličejo bolj gorskim opazovalnicam kot strojničnim gnezdrom. Prizor je na prvi pogled nekam tajinstven; toda natančnejši ogled odkrije kruto resnico. Kljub zunanjem videzu je novi zid komunističnega prvaka vzhodne Nemčije Walterja Ulbrichta v resnici večja zapreka in v naših časih manj verjeten kot okorna pregrada, zid, ki je pred šestimi leti osupel svet.

Ulbrichtov načrt je bil spočet z jekleno učinkovitostjo in preskušen na modelu v vojaškem taborišču. Zbrali so nekaj najboljših atletov dežele, da poskusijo prebresti vse zapreke. Nobenemu atletu ni uspelo in pri teh poskusih ni bilo drugih ovir, to je policijskih psov in obmejnih stražnikov. Tretjina nove „moderne meje“ je že dograjena. Ulbricht računa končati „obnovo“ celotnega približno 160 km. dolgega obroča okoli Zahodnega Berlina do leta 1970.

Ulbrichtov načrt predvideva devet postopnih pasov v širini sto metrov ob meji. Vsak pas je kot mučenje v srednjem veku postopno težji. Če se ubežniku posreči priti blizu težko zastražene meje, pride najprej do dveh skoraj 2 m visokih ograj. Prva zadržuje zgubljene živali, ob najmanjšem dotiku druge ograje se sproži alarm in tik te je prostor za patroliranje s policijskimi psi. Ako to ni dovolj, se begunec lahko spotakne ob napeti žici in sproži svetilne rakete. Sedaj je nesrečnik osvetljen od žarometov in pred mitraljzi Grepos, mejne policije.

Okoli dvestopetdeset policijskih psov in petnajst tisoč mejnih stražnikov čuva rdečo svobodo. V vsakem opazovalnem stolpu sta dva stražarja s strogim ukazom: streljaj in ubij! Za slučaj težkega streljanja so opazovalni stolpi povezani s 188 novimi betonskimi trdnjavami, bunkerji. Po teh zaprekah pride asfaltirana cesta; dovolj široka za oklopna vozila, ki so tako lahko hitro na zahtevanem mestu. Asfaltirani cesti sledi razorano polje in temu „protifašistična tankovska jama“. Protitankovska jama je namenjena v prvi vrsti za vsa motorna vozila v katerih naj bi ubežniki skušali uteči. Na zadnjem delu bega mora begunec preteči novo zamisel starega smrtnega predela. Ta pas je približno trideset metrov širok travnik ali prostor posut z žlindro. Močne živosrebrne žarnice napravijo v trdi noči tukaj najhitrejšega begunca lahek cilj in tarčo ubijalcev. Na nekaterih mestih je v tem pasu dodatna nevarnost, skriti 15 cm dolgi žebli. V nemogočem slučaju, da pride begunec vendarle preko vseh teh ovir, se





Tudi votivna kapelica, ki so jo preživeli našega boja za svobodnega človeka proti krvavemu nasilju komunistične laži postavili v Gaju Junakov slovenske pristave v Clevelandu, Ohio, bo pozne rođave ameriške celine opominjala, kako so najboljši sinovi malega slovenskega naroda s svojo mučeniško smrtjo dali mogočen zgled, da za svobodo ni nobena cena previsoka.

končno znajde pred samim novim zidom. Novi zid je bolj gladek in višji od prvega (5 metrov v primerjavi s 3—4 za stari zid). Namesto stare bodeče žice je sedaj na vrhu zida približno četrta metra široka cev, kjer je vsak trden prijem nemogoč. Zid je snežno bel. Poleg estetske strani nudi obmejni policiji boljše ozadje za streljanje.

Berlinski zid je učinkovito zmanjšal množičen beg Nemcev iz Vzhoda. Manj kot 3500 civilistom se je posrečil beg od leta 1961. V Zahodni Berlin je pribežalo tudi 499 mejnih stražnikov, težka obtožba Ulbrichtovega režima. Novi zid bo verjetno odgnal že vsako upanje na beg.

Dolga leta je bila tudi Jugoslavija hermetično, nepredušno zaprta. Beg na zahod, v svobodni svet je bila tvegana stvar. Naravne težave in prepreke se niso primerjale z nevarnostjo graničarskih strelcov in policijskih psov. Enako kot berlinski zid in drugi mejni kraji vzhod-zahod beleži tudi kronjka naših ljudi srečne pobege, hladne pobege mejnih stražarjev in ječe ter zapostavljanje po neuspešnih poskusih bega.

V zadnjih letih se je v Jugoslaviji to spremenilo. Komunistični gospodarski red ni mogel in ne more preskrbeti dela in zaslužka svojim ljudem. V množicah jih je usmeril v „kapitalistični svet“ s trebuchom za kruhom. Vladarji doma pa so brez velikih izjem sedaj vendar isti kot pred leti, ko so bile meje zaprte in zastražene.

Vse t<sub>e</sub> našim ljudem dobrodošle spremembe so gotovo nujnost razmer. Jugoslovanski komunist je trenutno bolj prožen kot njegov tovariš v Vzhodni Nemčiji. **Pravilo in cilj obeh je vseeno isti. Biti in ostati absolutni tiran doma, ob ugodni priliki pa razširiti komunizem še drugam.** Priti s silo na oblast zahteva držati oblast s silo. Ustavnosti ni bilo v začetku, zastoj je pri njih iskati ustavnost danes — in tudi jutri...

## **JUGOSLAVIJA – NARODNOSTI – GOSPODARSKE RAZMERE**

(O domovinskega dospisnika J. G.)

Statistično je ugotovljeno, da danes živi več Slovencev v tujini kot kdajkoli popreje.

Masovno zapuščanje domovine se je pričelo leta 1960, ko so jugoslovanski organi olajšali postopek za nabavo potnih papirjev. Takrat so ljudje potovali v zapadne evropske države, ker je tam prevladovala visoka konjunktura, delovne moči pa je primanjkovalo.

Slovenec s svojim vedrim razumom in pridnimi rokami je v širnem svetu priznan kot zavestna in sposobna delovna moč. Poznano je bilo, „kapitalisti“ plačujejo po učinku in ne po barvi človeka. Vsak je odšel z gotovimi željami in načrti, te uresničiti; pa se je najpreje bilo treba priboriti do boljšega zaslužka.

Le malo jih je mislilo na to, da bi jim čas in nova nepoznana dežela preko računa potegnila črto. Čas, razmere doma in v tujini so torej bili faktorji, ki so prvotne načrte izpodrinili. Večji del teh „sezonskih“ delavcev se je v svobodnem svetu že po najkrajšem času tako aklimatiziral, da želijo iti domov le še kot turisti. Spet drugi ostajajo v svetu zato, ker si skušajo gmotno še več pomagati; tretji pa so uvideli, da bo vrnitev prinesla nove probleme, to je, da ne dobe več stanovanja doma tam, kjer bi se radi zaposlili, ali pa so podjetja bila v „trenutni“ krizi.

Kje je torej razlog, da danes toliko naših ljudi živi v inozemstvu?

Jugoslovanski režim s Titom na čelu zelo želi in se prizadeva s pritiskom jugoslovanske narodnosti med seboj pomešati. Njih cilj je ustvariti eno samo monolitno komunistično Jugoslavijo brez narodnosti. Pri tem poslu so jim Slovenci skoro največji problem. Toda tudi Hrvati in Makedonci delajo preglavice Beogradu.



Vzemimo tale primer: Leta 1960 je v Jugoslaviji bilo ljudsko štetje. V to štetje so seveda bili vključeni tudi tisti, ki so služili kadrovski rok. Poleg običajnih osebnih podatkov so morali vojaki dati tudi izjavo, če se smatrajo za Jugoslovane ali pripadnike kake narodnosti. Slučaj je nanesel, da je v neki vojašnici v Srbiji tedaj služilo 18 Slovencev. Oficirji so Slovence nagovarjali cel mesec, da naj kot narodnost navedejo, da so Jugoslovani, toda kljub pritiskom ni nobeden od 18 sprejel tega naziva in se odpovedal slovenski narodnosti. Druge je bilo seveda isto.

Nekako v tistem času so v Sloveniji začeli prihajati "južni bratje". Sami so izjavljali, da so vedno kadar so prosili za večjo plačo, stanovanje ali kaj drugega, dobili odgovor: „Pojdi v Slovenijo, ki je država v državi in kjer se živi kot v Ameriki.“

Ta direktiva vseljevanja je prišla iz Beograda, kar je razvidno iz sledečega: Če se je pred 7 leti delavec v Sloveniji hotel vpisati v stanovanjsko zadrugo, je moral biti najmanj pet let zaposlen pri istem podjetju, pri vpisu plačati 20% predvidene cene za zaželeno stanovanje, za katerega še sploh niso vedeli, kje ga bodo zgradili; priseljenc z juga je lahko takoj postal član. Žal so to slabšo izkoristili. Njim je stanovanje, naj bo tako ali tako, bilo dovolj; če ni šlo drugače, ga je pa podjetje, ki ga je zaposlilo, „začasno“ dalo v hotel in od meseca do meseca poravnalo račun.

Zaradi teh in drugih ugodnosti je število teh priseljencev v Sloveniji tako hitro rastlo. Prirastek je bil tolik, da se je po gotovih podjetjih govorilo izrečno le srbohrvatsko. Gradbena podjetja so za te ljudi, od katerih je večji del bil brez vsake kvalifikacije, osnovalo šole, kjer so jih usposobili za voznike na raznih vozilih. Na Ljubljanski univerzi menijo, da je tam že več južnjakov kot pa domačinov. Študirajo lahko v svojem jeziku. Po nižjih večernih šolah, ker je slovenščina kot predmet za sebe, pri teh gostih profesorji na eno oko zaniže, ker menijo, da je za njih slovenščina pač težka.

Na take in podobne načine je Slovenec bil in je še vedno v svoji deželi izpodrivan; je pa prekulturn, da bi se šel prepirati, in se zato raje umakne.

Z gospodarsko reformo pa je Beograd s svojo diskriminacijo slovensko ljudstvo najbolj prizadel. Podjetjem je reforma omogočila, da lahko ljudi, ki jih ne morejo več zaposliti, enostavno postavijo na cesto. Iz službe pa slovenska podjetja ne smejo izključiti kakega južnjaka, ali drugega tujca, če mu ne garantirajo nekje drugega delovnega mesta.

Jasno, da Slovenci žele v tujino; toda tudi to postaja iz dneva v dan težje. Visoka konjunktura, ki je zadnjih 10 let cvetela na zapadu, zadnje čase močno pada in se zdaj počasi stabilizira. Te države v Evropi imajo danes že veliko tujcev, da se resno boje potujčevanja. Tako danes ni več enostavno oditi v Zapadno Nemčijo, Švedsko itd.

Zaveden in delaven slovenski človek, ki se je vedno trdo in hrabro boril za svoj obstoj, je pred desetimi leti mogel iti v svet, ker mu komu-

nisti doma niso odvzeli le imetja, temveč tudi možnost nadalnje eksistence. Danes je pot sicer še odprta, toda za delo v svetu je vedno težje; zato pre mnogim ne preostaja drugega, kot oditi v svet in prositi za politično zaščito. Resnično se človek sprašuje, kje so sedaj tako opevane komunistične parole: „Vsi za enega eden za vse“, in kje laži, da v komunistični —pardon— „socialistični“ državi ni brezposelnosti... Dejanja govore sama!

## NOVICE IN GOVORICE

**Dolarjev ne bo:** Znani Beograjski tednik „Ekonomska Politika“ je v zadnjem času že opetovano poudarjal, da bodo koraki predsednika ZD, da stabilizira dolar, imeli neposredni vpliv tudi na jugoslovensko gospodarstvo. Politika opozarja, da bodo Johnsonovi koraki o redukciji izvoza ameriškega kapitala in ostale mere, ki jih predlaga, povzročili poslabšanje sedanjih finančnih pogojev in gospodarskih odnosov.

**Sovjetska mornarica v Sredozemskem morju:** Sovjetska mornarica se v zadnjem času često zadržuje v vodah Sredozemlja, kar po mnenju jugoslovanskega časopisja vznemirja članice NATO. Jugoslovansko uradno mnenje je, da imajo Sovjeti isto pravico v Sredozemskem morju kot recimo ZD in še več; njih prisotnost je upravičena že radi njene lastne varnosti in v zaščito dežel v Sredozemlju.

**Tudi Madžarom bodo nudili nekaj:** Z novim letom je vlada dala odlok, da naj bi televizijska postaja v Novem sadu uvedla nekaj oddaj v madžarskem jeziku, namenjeno manjšinskemu prebivalstvu. Oddaje bodo trikrat na teden po približno 15—20 minut. Poudarek v teh oddajah bo na ekonomskih in socialnih reformah, novicah po vaseh, ter kulturi.

**Radio Ljubljana zanika:** Italijansko časopisje je prineslo izjave, da misli Ljubljanska radio-televizijska postaja povečati svojo zmogljivost z namenom, da doseže večji del italijanskega področja. Ljubljanska postaja, ki je ena od treh največjih v Jugoslaviji, kategorično zanika izjave italijanskega časopisja in zagotavlja, da bo zmogljivost ostala v mejah sprejetih na mednarodnih dogovorih.

KO PROSLAVLJAMO NAŠE MRTVE JUNAKE, PRISEGAMO  
ZVESTOBO NJIH IDEALOM, KI BODO ŽIVELI VEČNO. —  
PO NJIH BODO SLOVENSKI DOMOBRANCI ŠLI PRED  
NAMI IZ RODA V ROD NA ČELU BORCEV ZA SVOBODO  
VSEGA ČLOVEŠTVA. — TO JE IN BO OSTAL NAŠ ZGODO-  
VINSKI PONOS! — TA PONOS PA JE NAŠA OBVEZA, DA  
TUDI MI VEDNO IN V VSEH OKOLNOSTIH NADALJU-  
JEMO NJIHOV BOJ ZA BOGA — NAROD — DOMOVINO!



Piers Dixon: **DOUBLE DIPLOMA**. The Life of Sir Pierson Dixon, Don and Diplomat. Published by Hutchinson, pp 322.

Človek mora imeti zares svetniško potrpljenje, če mu pride do rok Piersa Dixona življenjepisa njegovega očeta (življenje Sira Piersona Dixona, kavalirja in diplomata), ki mu je pisec dal naslov **DOUBLE DIPLOMA (Dvojna diploma)**. Vendar si ne moremo kaj, da ne bi vsaj v kratkih vrsticah predstavili te knjige tudi našim bralcem in jih tako opozorili na dokument naše dobe, ki mu je služil za osnovo dnevnik Sira Piersona Dixona.

Sir Pierson Dixon je namreč bil med drugim tudi britanski poslanik v Pragi prav tiste tragične februarske dni komunističnega puča leta 1948 in bo zato knjiga marsikomu služila za osvežitev spomina in boljše razumevanje sedanjega dogajanja v bratski republiki ter vsega, kar bo še sledilo...

Kar pa je tudi za nas prav posebej važno, je to, da je bil Sir Pierson Dixon tudi član britanske delegacije na zloglasni konferenci „treh velikih“ v Jalti februarja 1945.

Zato je poleg drugega v knjigi za nas posebej zanimivo poglavje o Jalti, okoli katere očitno še vedno obstaja zarota molka; saj v angleškem jeziku praktično ne najdemo literature o njej. In vendar za tiste, ki vsaj nekoliko poznajo ozadje zgodbe „treh velikih“, Jalta v svojih posledicah daleč prekaša zloglasno konferenco v Münchenu, o kateri je na razpolago cela poplava literature in ki še vedno velja za največjo diplomatsko prevaro vseh časov.

Prva zasluga te nove knjige je pač v tem, da nam v odkritem, jasnem jeziku dopove, kako je bilo mogoče dobiti vojno na račun milijonov človeških življenj, pa izgubiti mir za ceno stotih milijonov v sužnost pahnjenih narodov. Pri ponovnem prebiranju poglavja o Jalti pridemo do nujnega spoznanja, da v tej konferenci ne ležijo samo temelji „železne zavese“ in „zidu sramu“ v Berlinu, ampak tudi osnove vseh navidez paradoksnih, pa zato tem bolj tragičnih dogodkov, katerih priče smo dan za dnem širom sveta, in pri katerih po krivici zopet izgubljaajo življenje milijoni ljudi.

Tako beremo: „Na začetku leta 1945 je bilo jasno, da je bilo samo še vprašanje časa, kedaj bo vojna dobljena. Sedaj pa z retrospektivnim gledanjem lahko ugotovimo, da je to že bila stopnja, ko smo začeli izgubljati mir... Pri vadljanju je namreč dobila Sovjetska zveza...“

Med tem, ko Britanci jemljejo nase sramoto Münchena —Chamberlain Hitlerju ni bil kos—, je videti, da Amerikanci še niso prišli do zadostne korajže, da bi prevzeli nase sramoto te največje diplomatske zavoženosti vseh časov.

Oglejmo si samo njihovo delegacijo, kakor je popisuje pisec v tej knjigi: Roosevelt — živ mrlič. Stettinusa so prinesli v konferenčno dvorano na nosilnicah. Obama pa je bil za svetovalca Harry Hopkins, ki „ni imel formalnega statusa v ameriški delegaciji, ki se je sam vrnil med Rooseveltove svetovalce in z leti postal njegova ‚siva eminenca‘, oziroma ‚zli duh‘. Levičar, ki nikakor ne bi mogel pristati na nikakšno anglo-ameriško prednost na račun Sovjetov. Končno je bil on, ne pa titularni državni tajnik Stettinius tisti, ki je preživel dan z Rooseveltom... Druga pričujoča oseba... je bil pozneje zloglasni Alger Hiss (obsojen zaradi špijonaže!), ki je bil takrat dodeljen zunanjemu ministrstvu (State Department).“

Sir Pierson Dixon, nedvomno najbolj podkovan in aktiven ekspert v delegaciji zahodnih zaveznikov, je o članih ameriške delegacije napisal v svoj dnevnik sledeči končni komentar: „Noben izmed Amerikancev nima pojma o jugovzhodni Evropi!“

2. februarja 1945 sta britanska in ameriška delegacija odšli z Malte v Jalta, ne da bi se pred tem na stopnji ministrov le količkaj zedinili o kakršnikoli realni skupni politiki. Nista imeli nobenega načrta o vodstvu konference. Ni bilo nikakšnega v naprej dogovorjenega dnevnega reda in so torej bile zaradi tega že v naprej dane možnosti za nasprotujoče si nastope obeh delegacij.

Toda tudi Britancev Sir Pierson Dixon ne odvezuje vse krivde. Ko popisuje sprehod, ki ga je skušal izkoristiti za posvetovanje s svojim šefom, pravi: „Toda Anthony Eden ni bil pri volji, da bi razpravljal o tem ali onem načrtu za postopek. Tako je bil najin sprehod po vrtu brez haska in ni privedel do nikakšnih sklepov... Ob najini vrnitvi je bila terasa polna raznih maršalov, ki so se sončili...“

Sledi še en ključ za razumevanje nesreče: „Problemi konference so bili pogreznjeni v požrtije in neprespane noči.“ — Učinke vodke najdemo popisane vsepovsod v tem poglavju...

Dve poglavitni temi konference sta bili „Združeni narodi in Poljska — zares dve najbolj važni točki vse jaltske konference“. In Sir Dixon nadalje pravi: „Točki, ki ju je tudi knjižil Stalin v svoj račun.“ — Tu je bil rojen zloglasni „veto“ in odločena je bila nova razdelitev Poljske. Nemčija je bila razdrobljena. Sovjeti so dobili tri glasove v glavni skupščini Združenih narodov. Poljska je dobila novo vlado v Moskvi izurjenih komunistov. „Roosevelt si zaradi tega ni delal skrbi,“ pravi Sir Pierson. „Ob podžiganju Harryja Hopkinsa je veroval vsem Stalinovim zagotovilom o dobrih namenih. Od tega trenutka ni bilo nikakšnega dvoma več, da bo Poljska imela po vojni komunistično vlado. „Ko je britanska delegacija poskusila pokazati nekaj odpora v vprašanju poljskih zahodnih meja,“ je Stalin zaradi ameriške indiferentnosti vendarle dosegel svoj namen tudi v tem vprašanju.“

Tudi Jugoslavija je kajpak bila med žrtvami te konference. „Anthony Eden je prepričal jugoslovanskega kralja Petra, da se sporazume s Titom



in je bil sedaj odločen, da se morata kraljevski ministrski predsednik Šubašič in Tito pod pritiskom zahteve treh velikih v Jalti še enkrat sestati. Čez nekaj kratkih mesecev je bilo tega sporazuma konec in komunist Tito je dobil popolno kontrolo nad državo.“

Grčijo je rešil samo čudež, da ni prišla pod komunistično oblast. O balkanski konfederaciji na konferenci ni bilo govora. „Ni dvoma, da je bil Štalin prepričan, da bo na ta ali oni način ves Balkanski polotok prej ali slej prišel pod njegovo nadzorstvo,“ pravi na tem mestu Sir Pierson Dixon. „Saj je dobil igro v vseh drugih vprašanjih.“ Usoda čehoslovaške, madžarske, Romunije in Albanije je bila že v naprej odločena.

Skozi vse poglavje o jaltški konferenci se vleče kot rdeča nit okus po mrzlem cinizmu, ki je odločal o usodi milijonov svobodnih ljudstev. Tako za konec lahko preberemo, da je pri zasedanju, kjer so razpravljali o odobritvi zaključnega komunikeja, „vladalo zelo veselo razpoloženje; Stalin je venomer ponavljal ‘OK’, ministrski predsednik Churchill in prezident Roosevelt pa ‘harašó’ — in točka za točko je bila odobrena...“

Kar bo tisoče in tisoče jugoslovanskih beguncev — žrtev jaltske konference —, ki jim bo knjiga prišla do rok, nedvomno najbolj razburilo, je dejstvo, da so se naši zostopniki pri zaveznikih kot predstavniki suverene zavezniške države enostavno uklonili pritisku in šli na „sporazum“ s Titom samo zato, da so za nekaj prekratkih mesecev še ohranili svoje osebne položaje, ne glede na to, kaj je med tem trpel in kaj je še čakalo narod v domovini. — In ti ljudje in njihove kreature so se toliko let drznili in imajo še obraza, da blatijo gen. Rupnika in gen. Nedića za dejanja, ki sta jih morala vršiti sredi svojih trpečih narodov pod pritiskom tuje okupacije. — Tudi zato knjigo priporočam samo tistim, ki imajo zares dobre živce in se znajo obvladati.

o -ča

## FRANC MEJAČ – 50-letnik

Milwaukee, Wis. — Večletni predsednik slovenskega društva „TRIGLAV“ in milwaukeeškega „TABORA“ in član glavnega odbora ZDSPB TABOR, domobranec FRANC MEJAČ bo v nedeljo 19. maja t. l. dočakal svojo 50-letnico rojstva in svojega življenja. Jubilant Franc se je rodil pred petdesetimi leti v Zalogu. Kot zaveden slovenski katoličan in odločen antikomunist se je v letih žalosti s tisočimi izselil v Avstrijo. V taborišču v Spitalu se je leta 1947 oženil z zalo rojakinjo iz D. M. v Polju Minko Jakopovo. Iz Avstrije je prišel v Ameriko, kjer so se mu v zakonu rodili 4 otroci: Janez, Franci, Ani in Deni. Domobranci in soborci, triglavani ter prijatelji iskreno čestitajo k polstoletnemu življenju ter mu prijateljsko voščijo, dabi mu Bog dodelil še dolgo vrsto let zdravega življenja, v ponos svoji družini in v radost protikomunističnih borcev in prijateljev.

Še na mnoga leta, Franc! Pozdravljen.

ič

## JERNEJEVA PRAVICA

Dolgih štirideset let je garal pri Sitarju, neutrudno je obdeloval polje, postavil novo hišo, nazadnje pa ga je mladi gospodar nagnal, zavrzel kot nekoristen predmet...

Da, to je bil Cankarjev hlapec Jernej... Pravice ni našel nikjer, dokler si je ni vzel sam: zažgal je Sitarjevo kmetijo.

Šestdeset let je tega, kar je Cankar napisal to simbolično povest. Odsihdob se je marsikaj spremenilo, marsikaj... Pravica nima več zavezanih oči. — Ali pa?

Stanovanja ni imel; niti najskromnejšega. Imel pa je ženo in otroka, dobro voljo, pošteno srce in delovne roke.

Iskal je in našel. Našel je skromno stanovanje, v katerem pa bi moral prej postoriti marsikaj. Besedovala sta z lastnikom stanovanja. Uredi si stanovanje sam, je dejal lastnik; kakor si boš uredil, takšno stanovanje boš imel. Morebiti ti ga bom celo prodal...

Preprosti delavec s poštenim srcem je verjel besedi moža. Iskal je denar; nekaj tu, nekaj tam. V podjetju so ga cenili, pa mu niso odrekli pomoči; celo njihovi delavci so opravili potrebna dela v stanovanju. Nekaj denarja je dobil na občini, si sposodil...

Stanovanje je bilo v glavnem urejeno. Vodovod, stranišče, kopalnica in še marsikaj. Poldrugi milijon sposojenega denarja je vložil v tuje stanovanje, za katerega je mislil, da bo njegovo. Saj je tako rekel lastnik — mož beseda! Vzel je posojilo in kupil nekaj opreme. Ko pa je pripeljal še ostalo pohištvo, so bila vrata zaklenjena, ključ pa v varnem žepu gospodarja.

Ne, vseliti se ne more, je zvedel!

Delavec, ki je v tuje stanovanje vložil poldrugi milijon izposojenega denarja, ni verjel. Ni mogel verjeti. Bil je na cesti...

In tovariši z občine, ki skrbе za stanovanje občanov? Nič. Ti imajo že vsi stanovanja.

Gospodar je ponudil delavcu, da mu stanovanje proda. Za milijon in dve sto tisoč. Na sodišču naj bi uredila stvar.

Delavec si je sposodil še ta denar. Moral je, če je hotel priti do strehe. Prinesel je denar; gospodar pa: „Tega denarja nočem!“ Torej tega denarja noče, je razmišljal delavec, in ker mu je ponujal (stare) dinarje, se mu je zazdelo, da je mislil gospodar pri prodaji stanovanja na devize. Teh pa ni imel; niti si jih ni imel kje sposoditi.

Kakor Jernej pred šestdesetimi leti, je tudi naš delavec stopil v hišo pravice. Bila je to velika, mogočna hiša. Tu stanuje pravica. Pravica tudi zanj.

Možje so poslušali, kimali, poklicali priče, spet poslušali, kimali, poklicali priče, spet poslušali, kimali, poklicali priče, dokler ni nekdo vpra-



šal: „Ja, odkod pa delavcu poldrugi milijon za popravilo stanovanja?“ Ko so mu povedali, da mu je precej tega denarja posodilo podjetje, so se možje zamislili, kimali itd. in nazadnje vprašali, kako to, da je podjetje posodilo delavcu toliko denarja. Prisotnim je zaprlo sapo, delavcu so se zašibila kolena; lastnik stanovanja, v katerem je med tem stanoval in plačeval najemnino (v dinarjih) že nekdo drug, pa se je zvitó nasmehnil.

Precej časa je že minilo, veliko mesecev, delavec pa še vedno nima stanovanja, v katerega je vložil poldrugi (sposojeni) milijon, ki ga mora zdaj vračati; niti ni v hiši pravice dosegel, da bi mu lastnik vrnil omenjeni denar. Kajti ničesar nimata pismenega, nobenega pismenega dogovora...

Cankar je svojega Jerneja pisal pred šestdesetimi leti, ko na svetu še ni bilo pravice in pravičnosti, ko ni bilo poštenjakov, ko je imela Pravica še zavezane oči. Ne, zdaj tega ni. Sedaj je Pravica oslepela. Vsaj zdi se tako...

Te zgodbe se ni izmislil kakšen političen emigrant, ampak jo je napisal neki F. Grivec v „Dolenjskem listu“, ki izhaja v Novem mestu, dne 6. aprila 1967, torej v rojstnem kraju tako važnega borca za pravice „ljudstva“ in „delovnega človeka“, kot je bil v začetku revolucije „tovariš“ Osolnik, partizanski propagandist in povojni prosvetni minister LRS.

---

## IZ DRUŠTEV

---

Vsem članom zveze!

V okrožnici št. 3 smo poudarili, da bo letošnje leto, leto junakov Grčaric in Turjaka, ki so dali svoja življenja na oltar domovine pred 25. leti.

Strašno gorje se je zneslo nad našim slovenskim narodom v letih tuje okupacije. Narod je trepetal in umiral pod tujim kopitom, „a še bolj je trpel pod tiranijo in morijo slovenske komunistične Osvobodilne Fronte“. V 25 letih človek marsikaj pozabi, toda zločin, zagrešen nad cvetom našega naroda, ne bo pozabljen: pokolj slovenskih oficirjev in legionarjev v letu 1943 nam bo vselej živ. Umreti so morali mučeniške smrti, ker so se uprli zločinom, ki jih je nad našim narodom vršila O.F.

Prvi odpor se je rodil v Ljubljanski pokrajini. Treznost in upravičen vzrok sta pripeljala slovenske može in fante v odkrito borbo proti zlu vsega človeštva — mednarodnemu komunizmu. Želja in skrb Vaških straž pa je bila, dati vsaki postojanki in edinici vojaško sposobne in izobražene oficirje. Ni bila krivda slovenskih oficirjev, že so bile postojanke Vaških

straž vodene od oseb z manjšo vojaško izobrazbo. Vztrajali so na svojih mestih in poti, kot to zahtevajo pravila vojaškega stanu v narodni in državni ustavi. To se pravi: služiti narodu in domovini po določilih, ki jih izda od naroda priznano predstavništvo.

Narodno-predstavniški organi, tako doma kot v tujini, pa so se premalo zavedali resnosti položaja in nevarnosti, ki je pretila slovenskemu narodu. Zato je danes težko opravičevati naše narodne predstavnike, ker se niso znašli in ukrenili nekaj, kar bi narodu koristilo tako v medvojni, kot v povojni dobi.

S ponosom pa lahko trdimo, da so slovenski aktivni oficirji in podoficirji ostali zvesti svoji vojaški prisegi in so častno branili ustavo jugoslovanske vlade, kot jim je bilo naročeno po razpadu leta 1941. S krvjo so potrdili svojo zvestobo do naroda in domovine.

Med tem ko je vlada v Londonu s svojimi predstavniki, med njimi tudi 2 Slovence, že pričela polagoma trgovati s predstavniki Titovih komunističnih tolp, je slovenski narod zavračal vsak kompromis s komunistično OF. Zato bosta imeni Grčarice in Turjak za vselej zapisani v slovenski zgodovini. Slovenski oficirji na Grčaricah in preprosti fantje na Turjaku so nam dali visok zgled, da ni nebena žrtev prevelika za korist naroda.

Slava protikomunističnim borcem, četnikom z Grčaric in legionarjem s Turjaka! Naj nam te žrtve pri Vsemogočem izprosijo čimprejšnjo rešitev Slovenije izpod komunističnega jarma!

**Milan Zajec, predsednik**

Januar 1968

**Vsem odbornikom, članom in prijateljem ZDSPB TABCR želim vso srečo in obilo božjega blagoslova v novem letu 1968!**

V 23 letih našega begunskega življenja se je v nas marsikaj spremenilo, ne da bi se tega zavedali. Preveč pozabljamo, čemu smo naše prevzeli vse žrtve, ki jih je od nas zahtevala Domovina in vera, v kateri smo bili poučeni.

V najhujših dnevih preizkušenj smo bili zvesti idealom: BOG-NAROD-DOMOVINA; zato jim ostanimo zvesti tudi danes, v hvaležnosti do božje Previdnosti, ki nas je ohranila v življenju.

Letoŕnje leto bo leto žalostnih spominov. Ne bo se težko spomniti na tiste dneve v jeseni leta 1943, pred 25 leti, ko so pod navalom srpa in kladiva padali slovenski legionarji in četniki ter je njihova telesa sprejela slovenska zemlja v Kočevskem Rogu, Mozlju, Jelendolu in drugod.



Na Grčaricah so komunisti s pomočjo Italijanov uničili postojanko slovenskih četnikov, ki so bili zvesti svojemu narodu in svoji vojaški pri-segi. V mogočnem gradu Turjaku pa so se pred navalom brezbožnih komunistov, kot nekdam njihovi očetje pred navalom Turkov, branili slovenski legionarji, ki so po padcu te trdnjave šli v slavno smrt.

ZDSPB TABOR se trudi in prizadeva, da se med slovenskim narodom v svobodi ohrani spomin na te junake, zveste slovenski zemlji in narodu, spomin na slovenske častnike in spomin na kmečke sinove, ki so branili svoje domove v tistih težkih, težkih dnevih.

Na skupni proslavi, ki se bo vršila prve dni septembra v Milwaukee jim bodo izkazali javno priznanje in hvaležnost za njihove žrtve ter s tem pokazali svetu, da smo ostali zvesti njim ki so nam v svoji oporoki pred 25 leti naročali: Ostanite enotni in branite slovenski narod pred suženjstvom komunizma.

Naj bo leto 1968 posvečeno spominu junakov z Grčaric in Turjaka, kakor tudi vsem drugim žrtvam komunistične revolucije v Sloveniji. In naj bi bila naša Domovina-Slovenija kmalu spet rešena komunističnega suženjstva!

BOG—NAROD—DOMOVINA!

Milan Zajec, predsednik

ZDSPB TABOR

GLAVNI ODBOR

Organizacijska sporočila:

Na občnem zboru DSPB Toronto, je bil za predsednika izvoljen **Stane Pleško**.

Na občnem zboru DSPB TABOR-Cleveland, je bil za predsednika izvoljen **Ivan Hočevar**, za tajnika **Hinke Zupančič** in za blagajnika **Janez Žnidaršič**.

DSPB TABOR-Milwaukee pa bo tudi letos upravljal odbor, ki ga vodijo **France Mejač**, **Lojze Galič** in **Ivan Jakoš**.

Na letnem taboru DSPB TABOR-Buenos Aires pa je bil za starešino izvoljen **Ivan Korošec**, za tajnika pa **Marjan Amon**.

V poslovni dobi 1968-69 bo posle pomožnega upravnika glasila TABOR, upravljal **Rudi Lekšan** iz Clevelanda.

Pomožni upravnik pa naproša vse poverjenike za list, ki še niso položili obračuna za leto 1967, da to čimprej store.

Prireditve:

Že danes opozarjam o na zvezino proslavo 25. letnice Grčaric in Turjaka, ki se bo vršila v Milwaukee začetkom septembra.

Cena za potovanje iz Clevelanda v Milwaukee, ob priliki 25. letnice Grčaric in Turjaka, bo okrog 20 dol. na osebo. Člani iz Kanade, naj skušajo dopotovati v Cleveland in od tam nadaljevati pot z avtobusom.

25. letnico Vetrinjske tragedije, leta 1970, bo ZDSPB med drugim proslavila tudi s posebnim spominskim obiskom v Vetrinju!

Tisk:

Septemrska številka "Tabora" bo posvečena 25. letnici dogodkom na Grčaricah in Turjaku. Vsi, ki so bili pri tem udeleženi, naj bi svoje doživljaje popisali, da ne gredo v pozabo!

Socialni sklad:

DSPB TABOR Windsor, Canada, je nakazalo upravniku sklada vsoto 130 dolarjev, kot izkupiček jesenske družabne prireditve. Čestitam o tako sijajnemu uspehu!

Spomnite se tistih, ki so najbolj prizadeti in potrebujejo našo moralno in materialno pomoč.

Spletao:

Glavni odbor je s posebnim pismom čestital generalu Westmorelandu k odličnemu zadržanju ameriških čet v Vietnamu med zadnjo komunistično ofenzivo.

Vsem članstvu želi srečno Novo leto Gral. W. C. Westmoreland, poveljnik ameriških čet v Vietnamu!

Zgodovinski referat je izmenjal nadvse zanimiva pisma z britansko ambasado v Washingtonu. Celotna korespondenca bo objavljena.

Septembra meseca bo poteklo 25 let od ustanovitve Slovenskega domobranstva!

**Važno: Organizacija borcev je ZDSPB TABOR.** Zato v vseh svojih pismih, dopisih ali člankih, objavljenih v časopisju, vselej uporabljajte to polno ime ZDSPB TABOR!

Milan Zajec, predsednik  
Pavle Borštnik, tajnik

---

Tema za razmišljanje

Človek usode je tisti, ki zna izkoristiti priložnost in okolnosti za izpolnitev svojega zgodovinskega poslanstva.

John F. Kennedy



## + FRANCE HOČEVAR

Je bil rojen aprila 1900 v vasi Selca fara Dobrnič na Dolenjskem. Ko so se začele ustanavljati vaške straže, je bil med prvimi, ki je prijel za orožje in se uprl komunističnim morilcem. Najprej je bil v svoji rojstni vasi že septembra 1942. Ker je bilo fantov borecev premalo, komunisti so pa čedalje bolj ogrožali vas, katera je bila obdana od vseh strani od gozda, so se umaknili in odšli v Trebnje. Tam je bil do italijanske kapitulacije, potem pa je odšel v Ljubljano, kjer je pričakal konca vojne. Odšel je v Avstrijo, od tam pa takoj naprej v Italijo. Tam je bil po različnih taboriščih. V Ameriko je prišel leta 1951 in sicer v Denver Colorado, od tam pa v Cleveland, kjer je bil vseskozi. Delo je dobil v tovarni. Ko se je pred 11 leti organizirala tukaj domobranska organizacija, je bil takoj zraven. Bil je vedno pripravljen pomagati, posebno pa še denarno. Ko smo na različnih veselicah prodajali za dobitke srečke, je on vedno širokogrudno kupoval, vedno je dejal: „Moraš kupiti, saj ni važno, da kaj dobiš, to gre za naše siromake invalide, kdo jih bo podpiral in pomagal, ako mi ne“? Leta 1964 je bil na operaciji, lotila se ga je neozdravljiva bolezen rak, je še vedno zahajal, ako se v tistem času ni nahajal v bolnišnici. Ko je bil že tako daleč v bolezni, da ni mogel več govoriti, je imel pri sebi svinčnik in papir in napisal, kar je imel komu kaj povedati. Tako je delal še tudi na naši predzadnji veselici. Zelo rad je zahajal na „Orlov vrh“ h kapelici, kjer se je v molitvi spominjal svojih mrtvih soborcev.

Ko so mu bili tedni že šteti, je še napravil dve pravlični klopi za pred kapelico na „Orlovem vrhu“.

Vedno si je želel, da bi še enkrat obiskal domovino, katero je tako ljubil. Nihče ni verjel, vsaj zadnje čase ne, da se mu bo želja izpolnila, saj je bil že tako slab, da je komaj hodil. On je vztrajal in dosegel. Vrnil se je domov „samo na obisk, čez dober mesec se vrnem“, tako je zapisal pred odhodom. Pa se mu želja, da bi se vrnil nazaj ni izpolnila, kajti ko je prišel domov k hčeri, je po enem tednu že umrl. Svoje trudne oči je zatisnil za vedno 7. julija 1967 v Leskovecu pri Litiji, na domu svoje hčere.

Dragi France, počivaj v miru božjem v slovenski zemlji, katero si tako ljubil. Mi Tvoji soborci od društva Tabor pa Te bomo ohranili v lepem spominu.

H. Zupančič

Na Veliki petek, 11. aprila 1968 je umrl v starosti 83 let javni delavec dr. Jelenc Celestin na domu družine Blazinšek v Carapachayu — Buenos Aires.

## Janezu v spomin

Še kod mlad poba sem Te poznal, ko si zahajal v našo vas k dekletu, katero si poročil in odpeljal na svoj dom kakšne tri ure hoda iz naše vasi.

Potem so pretekla leta, ko se nisva videla. Začela se je vojna vihra. Kot zaveden Slovenec si se takoj pridružil protikomunističnim borcem. Bil si dodeljen kot podnarednik naši četi in moji desetini desetar. Bili smo si kakor bratje, hudo delili s hudim, dobro z dobrim. Skupno smo hodili v patrolje, zasede in akcije; bili smo si res pravi prijatelji, saj se je naše prijateljstvo ukalilo v najtežjih dneh slovenskega naroda.

Še se spomnim, kako je bilo decembra 1944, ko smo zadnjič skupaj obiskali tvoj dom, tvojo ženo in družinico, kako smo prepevali. Saj je vse kazalo, da se bliža konec vojne in s teboj vred smo pričakovali vse drugačnega, kot je prišel.

Ob koncu vojne si z ostalimi soborci odšel v Vetrinje. Z zadnjim transportom si tudi ti odšel, kljub temu, da si že vedel da domobrance vozijo farizejsko kramarski Angleži v smrt. Vse prošnje tvojih soborcev niso pomagale, da bi se ne vrnil. Preveliko je bilo hrepenenje po ženi, družinici in domu. „Kamor so šli drugi, grem še jaz, pa saj vseh tudi ne bodo pobili“. To so bile zadnje besede, katere si izrekel ob slovesu iz Vetrinja soborcem. A kako bridko si se motil.

Tekla so leta; zvedeli smo, da si bil v Teharju, da so vas strašno mučili. Nekdo je vedel povedati da te je videl na vojaškem kamijonu zvezanega. Vsako poizvedovanje za teboj je bilo zaman; k družinici se nisi vrnil. Vsem je bilo znano, da si nekje končal. Kje in kako, tega ni zvedel nihče.

Pa je prišlo čez leta do naključja, da se je morilec sam izdal. Tvoj sosed. V pijanosti je izblebetal in se hvalil, kako te je mučil. V Teharje je šel po tebe. Hotel te je umoriti v Kočevskem Rogu, pa ni mogel vzdržati, da bi te do tja pripeljal. Pri Lescah nad Dvorom te je potegnil s svojimi pajdaškimi morilci s kamijona, te grozno mučil in te končno razčetril kot pred nekaj sto leti Matija Gubca v Zagrebu. Pozneje je šel tvoj sin iskat še kakšne sledi za tabo. Tam, kjer so te mučili je našel samo še veliko gumbov od vojaških oblek; to je bilo vse, drugo je uničil čas.

Tako vemo, dragi nam nepozabni soborec Janez, kje in kako si končal. Ne vemo, kje počiva tvoje izmučeno in razmrevarjeno telo. So ga pokopali ali so ga morda zverine raztrgale? Vemo pa za kraj, kjer si končal. Vsi smo trdno prepričani, da pride čas, ko bo dana možnost, da na tistem mestu, kjer te je domači morilec usmrtil, postavimo križ Tebi v spomin. Tam ob tistem križu bomo prižigali svečke, tam se bomo sestajali. Tvoji preživeli soborci ter se Te bomo v molitvi spominjali. Mislili bomo na vse vesele in žalostne dni, ki smo jih preživeli skupaj. Ti, dragi, nepozabni Janez, pa počivaj v miru božjem! Slava Tvojemu spominu!

Tvoj soborec H.



West Allis

..12. marca 1968.

Člani Tabora Milwaukee so se polnoštevilno zbrali na svojem letnem občnem zboru, ki se je vršil pri članu Lojzetu Jakliču, ki vodi znano slovensko gostilno ge. Kristine Kolar v West Allis. Ponovno so izvolili stari ožji odbor, ki ga sestavljajo Franjo Mejač, Lojze Galič in Ivan Jakob. Poleg rednih društvenih zadev so se največ razgovarjali o 12. občnem zboru Zveze D. S. P. B. Tabor, ki se bo letos prvič vršil v Milwaukee, združen z zvezin<sub>o</sub> proslavo 25-letnice Grčaric in Turjaka.

Pred kratkim je odšel v Vietnam Janez Kunovar sin člana Tabora Ivana Kunovarja. Torej za idejo, za katero se je boril oče že pred 25 leti doma, se bori tudi sin daleč na tujem proti svetovnemu komunizmu.

Slovensko kulturno društvo Triglav se bo tudi letos, kakor do sedaj vsako leto spomnilo vseh slovenskih protikomunističnih žrtev med drugo svetovno vojno na dan 30. maja (spominski dan) s sveto mašo in kratkim sporedom. Posebno pomembno bo letos, ker se bo ta proslava vršila v Parku Triglav pred kapelico, ki je bila lansko leto posvečena tem žrtvam.

Franjo Mejač

---

**IZ RDEČEGA RAJA**

---

**Argentina in Vietnam:** Iz uradnih poročil jugoslovanske agencije Tanjug sledi, da naj bi ZDA kupile lažje pešadijsko orožje za Vietnam v Argentini. To poročilo je bilo natisnjeno tudi v Borbi s primernim komentarjem, ki trdi, da je to znak, da želijo ZDA vmešati Latinsko Ameriko v vietnamsko vojskovanje; to pa zato, ker ZDA ne morejo pridobiti drugih svojih zaveznikov za vietnamsko vojskovanje.

**Rdeči agitator** — „poslati miru“? Iz uradnega jugoslovanskega časopisja posnemamo, da je Tito na potovanju po Aziji zato, da bi obvaroval svet pred novim vojskovanjem. Uradna radijska agencija trdi, da je v tem času, ko je mir v nevarnosti zaradi odprte „ameriške agresije“ to potovanje Tita nujno. Iz nadaljnjih izjav jugoslovanskih uradnih krogov se doznava, da leti ugotavljajo, da je sedanje stališče ZDA smatrano kot direktna ofenziva proti takoimenovanim „neopredeljenim državam“. Zaradi tega je dolžnost zagovornikov „neopredeljenega bloka“, da najdejo nov način borbe in opozicije proti tem napadom.

Interesantno pri tem je, da se skuša zločinec in vodnik ene od najbolj

krvavih partij svetu predstaviti kot miroljubni golobček, v resnici pa se le boji, da ne bi on kot njegova partija zdrsnili iz komandnih položajev, ki se zaradi gospodarskega poloma že itak tresejo. Čudno pa se zdi, da kljub bombardiranju komunistične propagande proti ZDA, malo ali nič ne čujemo o tem v zapadnem tisku.

**Kulturne ocene:** Revija „Kaplje“ je pred nedavnim zapisala oceno Kocbekovega dela „Listino“. Kocbek je namreč v tem svojem delu, ki je izšlo z veliko zamudo, napisal spomine na svoje medvojno politično delovanje v okviru OF. Zanimivo je to, da je v oceni citiranih več kritičnih odlomkov, kot na primer: „...Tito je med AVNOJ-jem izjavil Jaku Avšiču, da bodo Slovenci po vojni imeli svojo vojsko s slovenskim komandnim jezikom. Da iz tega ni bilo nič, ugotavlja recenzent, smo krivi deloma vsi Slovenci, v prvi vrsti pa slovenski voditelji...“ V nekem drugem odlomku Kocbek ostro kritizira oblastniški odnos KP do krščanskih socialistov. V nekem drugem članku revije „Kaplje“ beremo naslednje: „Če je res, da SZDL nikoli ni delala razlike med partiji in ‘nepartijsko’ (kot pravi Vida Tomšič) množico, kako potem to, da sedijo v zveznih in republiških vladah samo komunisti“...

Zdi se, da so komunisti precej v defenzivi, čeprav oblastnike zelo srbijo roke, da bi zaprli pisce teh „pamfletov“.

**Glas iz domovine:** Tujei, ki prihajajo sem na počitnice ali obiske, vidijo Jugoslavijo še kot dokaj svobodno državo, kjer naj bi bilo tudi vedno več svoboščin. To pa je zelo površna ugotovitev. Res je, da se je partija, oziroma so se partiji zelo oddaljili od ideologije, tudi mnogo stvari je dovoljenih, o katerih bi pred 10 leti še sanjati ne mogli. Te svoboščine pa so znak nujnosti časa in imajo čisto določeno mejo. Ni dovoljeno ničesar, kar bi ogrožalo ali pa nekoč moglo ogroziti oblast Zveze komunistov. V tem se slej ko prej ni ničesar spremenilo. Kmetje so še vedno na slabem položaju, čeprav je popustljivost tudi na tem področju. Obdavljenje kmetov je veliko, država pa jim nudi zelo malo. Država ima vso trgovino v rokah, plačuje kmetom pol manjše cene kot v sosednjih državah, stroški pa se gibljejo na isti višini. Z gotovostjo se da trditi, da kmet še nikoli ni bil tako izkoriščen kot prav sedaj.

**Přehiter optimizem:** V zadnjih mesecih smo večkrat čuli, da se gospodarska kriza v Jugoslaviji obrača na bolje, toda dejstva kažejo ravno nasprotno. To je, da se še prav niti začela ni. Plače so vedno slabše, cene pa počasi in vztrajno naraščajo. Da bi vsaj malo rešil brezposelnost, bodo oblasti vpeljale deljen delovni čas (od 8—13 in 14—17), s čemer si obetajo spraviti iz služb matere, ki so sedaj zaposlene in na ta način napraviti prostor nezaposlenim, zlasti mlajšim.

**Gospodarska politika pa taka:** Vodilni komunisti se ne morejo zediniti, kakšna naj bi bila uradna gospodarska politika za leto 1968, kar se jasno kaže iz ostrih debat med njimi in iz ukrepov Tita samega, na podlagi katerih so nekateri prvaki bili postavljeni na hladno. Vlada skuša dobiti



## **Rojaki – Slovenci!**

Klic v zahtevi našega časa slovenske bitnosti na tujem je neizprosno, vsak dan silnejši — je prva naslednja točka našega programa:

### **SLOVENSKO ZAVETIŠČE**

Ne bo to naš novi nujni davek, niti ne novo potrebno breme skupnosti.

Naša častna obveznost

### **SLOVENSKO ZAVETIŠČE**

bo naš izgovorjeni kot, bo naša sigurna pokojnina, bodo velike obresti našim prispevkom skupnosti!

Mora biti delo: vse naše emigracije brez razlike vseh organizacij in združenj,

vseh in vsakega,

ker

bo toplo zavetje vsem in vsakemu, ki ga bo potreboval

In zato, ker mora

### **SLOVENSKO ZAVETIŠČE POSTATI REALNOST.**

Jože Žerovnik,

predsednik pripravljalnega odbora

nekak skupni imenovalc ekonomske politike in ta naj bi bil: Ekonomska uporaba dohodkov, povečanje in modernizacija produkcije in liberalizacija zunanjega trga. S temi ukrepi vlada upa doseči večjo zaposlitev mladih intelektualcev in več kreditov za podjetja, da si bodo ta mogla nakupiti potrebne stroje in povečati eksportiranje svojih produktov.

#### **V TISKOVNI SKLAD so darovali:**

Bajc J., Canada ..... 1,50 dol.  
rev. Mavser Jože, USA ..... 6,50 dol.  
Lovišček Richard, USA ..... 2,— dol.  
Prodaja knjig ..... 1.500,— pes

član DSPB Tabor v Argentini Gričar Franc, ki se je 8. marca 1968 preselil v Cleveland, USA, je podaril več oblek, perila in knjig za naše invalide.

#### **V INVALIDSKI SKLAD so darovali:**

Cesar Marijan, Morón . 400 pesov  
Ga, N. N., V. Ballester .. 150 pesov

#### **ZA ZAVETIŠČE:**

Žerovnik Jože, Caseros . 400 pes.  
N. N., L. del Mirador .. 2.000 pes.

SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO DELO VSE SLOVENSKE EMIGRACIJE IN NIHČE NE BO IMEL PRAVICE ZASLUG. VSA PRAVICA BO PRAVICA REVEŽEV, ZASLUGA PA PRIPADA NASIM MRTVIM. SLOVENSKO ZAVETIŠČE BO IZGOVORJENI KOT POMOČI POTREBNIM SLOVENCEM IN ZA VSTOP NE BO POTREBNA LEGITIMACIJA.

### VSEBINA

|  |     |
|--|-----|
| Mayo 1810 — Mayo 1968 .....  | 113 |
| Lest we forget (F. Grum) .....   | 114 |
| Book review (R. Lukež Jr.) .....   | 117 |
| May the truth be known .....   | 118 |
| Dopis zgodovinskega referenta .....                                      | 122 |
| Slovenian Independence .....   | 126 |
| Ideja in čas (E. O.) .....   | 127 |
| Kardelj priznava .....   | 129 |
| Začetki, razvoj in organizacija rdeče vojske v Sloveniji (F. Grum) ..... | 131 |
| Težnja po dobičku (P. B.) .....  | 135 |
| Vojni hudodelci (F. Gr.) .....   | 137 |
| Razpoke v rdečem carstvu .....   | 139 |
| Brani mi brani (A. Potokar) .....  | 140 |
| Bela kuga v domovini (G. F.) .....                                       | 141 |
| Politični begunci — poceni blago (Florijan Slač) .....                   | 142 |
| Novi berlinski zid (J. Zupan) .....                                      | 144 |
| Jugoslavija — narodnosti — gospodarske razmere .....                     | 146 |
| NOVICE IN GOVORICE .....   | 148 |
| MNENJA IN VRENJA .....   | 149 |
| Jernejeva pravica (—n —k) .....  | 152 |
| IZ DRUŠTEV .....   | 153 |
| V SPOMIN .....   | 157 |
| IZ PISEM .....   | 159 |
| IZ RDEČEGA RAJA .....  | 159 |

Correo  
Argentino  
Sucursal  
Villa Madero  
(Bs. As.)

TARIFA REDUCIDA  
Concesión Nº 8133

FRANQUEO PAGADO  
Concesión Nº 2619